

культура

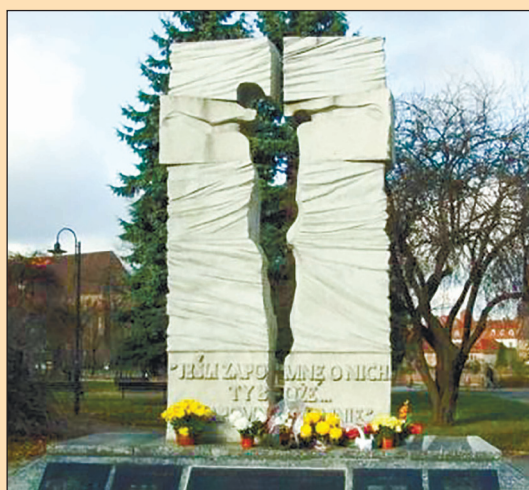

щоп'ятниці

15 липня 2016 р.

і життя

Незагоєна рана

стор. 3

Різьблена писанка

стор. 6

Ювілей перемоги

стор. 15

Оберіг для воїна

стор. 12

Фото йосипа МАРУХІНЬКА

редактор
Любов ЯКИМЧУК

на перехресній станції

■ ЗМІНИ В «МИСТЕЦЬКОМУ АРСЕНАЛІ»

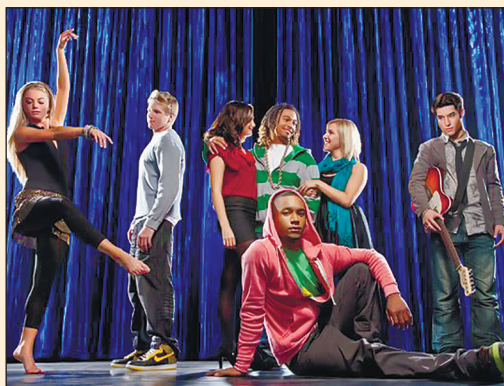
Гендиректором «Мистецького Арсеналу» обрано Олесю Островську-Люту, за кандидатуру якої проголосували п'ять членів комісії, натомість четверо були проти.

Під час фінального етапу добору кандидати представили по дві стратегії розвитку Національного культурно-мистецького та музейного комплексу «Мистецький Арсенал» – на 1 рік та 5 років.

Радниця міністра культури Олеся Островська-Люта запропонувала перетворити «Мистецький Арсенал» на креативний кластер, який інтегруватиме всі види мистецтва, буде підтримувати таланти і стане флагманом для культури в Україні.

У ньому будуть розташовані мистецькі лабораторії – літературні, театральні, музичні, а також освітні. «Мистецький Арсенал», на її думку, щороку повинен проходити аудит, бажано однієї з чотирьох найбільших у світі аудиторських компаній.

■ БРИТАНСЬКІ П'ЕСИ В УКРАЇНІ

Британська рада в Україні розпочинає нову програму – Taking the Stage, яка дає можливість молодим режисерам поставити найкращі сучасні британські п'єси на сценах українських театрів.

Для учасників передбачено менторську підтримку від британських театральних режисерів і фахівців під час роботи над обраними п'єсами; стажування у британських театрах та інформаційна підтримка постановок через мережу Британської ради.

Програма розпочалася відкритим всеукраїнським конкурсом для драматичних театрів і молодих режисерів, які можуть подати спільну заявку на постановку однієї з шести сучасних британських п'єс, вперше перекладених українською мовою.

За результатами конкурсного відбору і публічних читань, четверо переможців зможуть реалізувати свої постановки в Україні до березня 2017 року. Кінцевий термін подання заявки – 31 липня 2016-го.

Вистави на руїнах

Любов ЯКИМЧУК

Розпочинається театральний фестиваль Osten-Saken Off-Stage Festival.

Подієвим майданчиком цієї нової ініціативи стали руїни маєтку, що належав графському роду Остен-Сакенів.

Розташований він у селищі Немшаєве Київської області, усього в 40 кілометрах від столиці.

«Це перший фестиваль театру поза сценою, який проводять, щоб вийти зі звичного кола комунікації та знайти новий формат театального спілкування», – каже режисер Олексій Доричевський, куратор цього чудового дійства. Окрім цього, захід сприяє децентралізації культури, яка наразі скупчена переважно у великих українських містах – Києві та Львові.

Як заявляють організатори, подію вони готують лише власними руками. А гроші збирали на речі, які не можуть зробити власноруч, принаймні поки що. А це – найпрості-

Руїни маєтку, що належав графському роду Остен-Сакенів

ша їжа, одноразовий посуд, мапи та охорона.

Під час фестивалю, що триватиме від 15 до 17 липня, свої вистави покажуть як уже відомі, так і зовсім молоді режисери. Це – Андрій Май, Євгенія Відщєва, Олексій Доричевський, Володимир і Альона Снігурченки, Антон Овчинников, Олександра Сенчук та Євген Степаненко.

Більшість спектаклів будуть інтерактивними, а деякі створюватимуться прямо під час дійства спільно з аудиторією.

Для цього є спеціальні театральні технології. Головний куратор пояснює: «Ми зробимо зустрічі з глядачами, на основі котрих базуватиметься вистава. Якої форми вона набуде, залежатиме від глядача, а також від природних умов, навколишніх шумів та інших зовнішніх факторів, що перебувають поза текстом і сюжетом п'єси».

Крім вистав, на фестивалі проведуть майстер-класи з хенд-мейду та драматургії, а засновниця «Дикого теат-

ру» Ярослава Кравченко розповість про специфіку арт-менеджменту, що важливо для створення культурних подій.

У вечірній програмі Osten-Saken Off-Stage Festival – фашн-шоу і виступи музикантів, серед яких Postman, «Пральня-бєнд», «Дивина», Tomi Bacchus and his Tribe, Pornfish, Анастасія Бєляєва та Ярина Поль.

Своєю чергою, ми радимо потрапити на практичний майстер-клас із драматургії для підлітків, що відбудеться о 15.00, та на спектаклі «Кастинг» Андрія Мая і «На одну хвилину» Євгена Степаненка – у суботу, 16 липня. А в неділю обов'язково сходіть на виставу «Я чекаю від тебе назву» Олександра Сенчука. Вона буде о 17.00.

Вхід на всі заходи вільний. Організатори забезпечують гостей місцем для намету.

Доїхати на фестиваль просто. Електрички відправляються із залізничного вокзалу або станції «Святошин» щогодини (8 грн). Регулярні маршрутні автобуси – зі станції метро «Академістєчко» (13 грн).

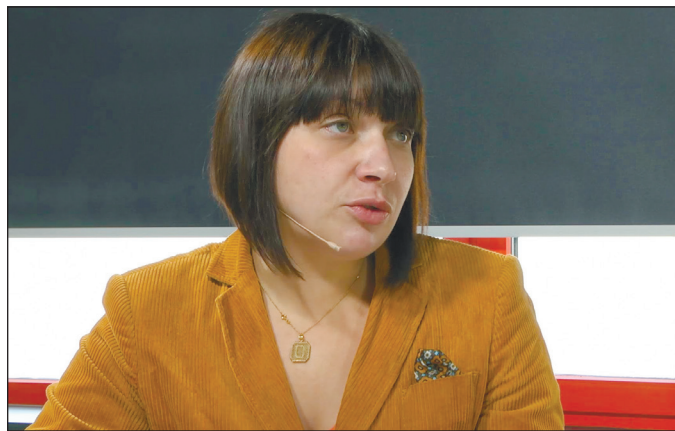
«ДонКульт» нагородили іноземці

Форум розбудовує міжнародний діалог.

Внутрішня культурна дипломатія є важливою основою для зовнішньої. І доказом цього є одразу дві важливі міжнародні відзнаки у галузі культурної дипломатії, що їх днями отримав форум «ДонКульт», організований благодійним фондом Dofa.Fund.

Культурний форум «ДонКульт», що відбувся у Києві та Львові в 2014–2015 роках, став одним із переможців програми МЗС Австрії «Діалог культур». Упродовж двох тижнів львів'яни та кияни знайомилися з мистецьким середовищем Донбасу, зокрема з творами митців, які народились і жили на Донеччині чи Луганщині, але через війну залишили рідні міста. І ця культурна подія зворушила австрійців.

Надзвичайний та Повноважний Посол Австрії в Україні пані Герміне Поппеллер підкреслила: «Ви і Ваша команда,

Ольга САГАЙДАК, засновниця «ДонКульту»

безумовно, заслужили це визнання за величезний внесок в розбудову міжкультурного діалогу в Україні. Міждисциплінарним підходом та низкою заходів у галузях образотворчого мистецтва, музики, кіно та літератури Ви презентували Донбас з його найкрасивішого боку. І це вражає».

Але це не єдина нагорода команди, яка проводить куль-

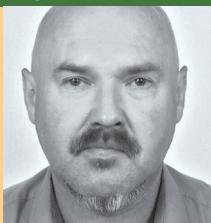
турні форуми, що повинні «зшити» різні регіони України. Нова ініціатива колективу «ДонКульту» – це форум Галичини у Харкові із трохі складною назвою «ПогранКульт: ГалиціяКульт», і вона лише планується на серпень, утім, уже нагороджена.

Програма із шести резиденцій майбутнього культурного форуму була гідно оцінена ав-

торитетним журі та перемогла в міжнародному конкурсі Advocate Europe 2016. Змаглося 668 проектів із 40 країн світу, і тільки 8 із них отримали підтримку. З України – всього один переможець, і ви вже знаєте хто.

Тож тепер до програми харківських резиденцій зможуть долучитися учасники з Галичини. Двотижневе перебування в Харкові митців, істориків та культурологів, урбаністів та стріт-артистів, кінематографістів та мультиплікаторів із Західної України завершиться створенням спільних мистецьких проектів.

Наступним до втілення стане форум «ПогранКульт: ГалиціяКульт», що презентує культуру Галичини та триватиме з 4 по 18 жовтня 2016 року у Харкові. Організатори працюють у таких напрямках: література, театр, музика, кіно, живопис. Також форум традиційно доповнює лекційно-дискусійна програма.

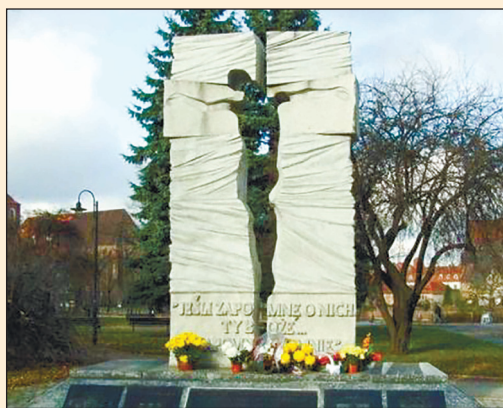
редактор
Сергій БАХІН

наголос

■ ІСТОРИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВОЛИНИ

У VII–IX століттях Волинь населяли племена дулібів, бужан і волинян. У X ст. київські князі приєднали до себе ці землі, у середині XII ст. Волинь відділилася як окреме князівство, у XIII була відома як складова Галицько-Волинського королівства. З XIV волинські землі інкорпуються в Литовське князівство, яке в 1569 році створює конфедерацію з Польщею (Люблінська унія). Наприкінці XVIII століття Волинь відходить до Російської імперії, і за часів панування царату вважається однією з найвідсталіших частин на її західних теренах.

Під час Першої світової війни (1914–1918) українські січові стрільці («усуси»), котрі, воюючи на боці Австро-Угорщини, увійшли до цього краю, були здивовані низькою освіченістю волинян. На питання стрільців, якої національності мешканці, ті називали себе «тутейшими» чи «місцевими». За час недовгого перебування на цих теренах «усуси», серед яких було чимало вчителів, освітян, активістів «Просвіти», встигли здійснити просвітницьку місію, навчаючи дітей та юнацтво грамоті, прищепивши тим український дух, усвідомлення себе українцями. Плоди навчання далися через чверть століття, коли на теренах Волині з 1942 року почали поставати перші національні військові загони ОУН-УПА з тої молоді, що її просвітили командировані галичани.

По закінченні Першої світової Волинь відійшла до Польщі. Її уряд провадив політику пацифікації краю, сюди переселяли поляків, адміністрації намагалися прищепити місцевому населенню польські традиції, мову, культуру. На початок Другої світової війни польська меншина налічувала 15–20% усіх мешканців краю, значно поступаючись українцям.

Друга світова супроводжувалася протистоянням двох етносів, кожен із яких вважав ці терени своєю батьківщиною. Обидві сторони готові були йти на радикалізацію стосунків, аби застовпити територію ще до закінчення німецько-радянської війни, рідкі перемовини не давали результатів.

«Масла» у польсько-українські протиріччя додавали німецька адміністрація краю і радянські партизани. У місцеву поліцію набирали громадян польської національності (в Галичині німці надавали перевагу українцям), що викликало незадоволення з боку української громади. «Розділай і владарюй!» Як розповів науковець Олександр Ішук, гауляйтер України Ерік Кох (із резиденцією в Рівному) говорив, що найкраще було б, коли поляки й українці ненавиділи один одного.

Радянські партизани надавали зброю, як правило, польським загонам, і це також викликало побоювання в жителів Волині. З іншого боку, задовго до війни українці мали досвід терористичних актів, зокрема, вбивство міністра внутрішніх справ Польщі Перацького, яке було помстою за пацифікацію, але знижувало в громади поріг нетерпимості до насильства.

Незагоєна рана двох народів

Сергій БАХІН

Ще за догорбачовських часів довелося служити у підволинських лісах на півночі Львівщини.

Під час одного з перекурів місцевий дядько років 50-ти розповів, що навколо нашого авіаполігону було колись кілька польських сіл.

Але після війни наші хлопці їх... Дослівно не пригадую, які слова використав цивільний працівник нашої військової частини, але суть у тому, що польських мешканців прибрали з цих місць насильницьким шляхом. Його слова мене ошелешили... По-перше, він не злякався за часів воєнничого комунізму назвати українських повстанців або, як казали тоді – бандерівців, своїми. І це солдатів, якого виховували у радянському дусі, й котрий почасти вірив у вигадані побрехеньки про кривавих бандер.

По-друге, я не здогадувався, що на Львівщині були цілі польські села. І по-третє, виявилось, що загибі бандерівці полювали не лише на радянських чекістів, комсомольців та решту активістів, а ще й долучилися до боротьби з поляками. Не знаю, чому, але його словам повірив. Він був місцевим, який за віком застав війну, до того ж не був помічений у лукавстві, а в армії це відчувається.

Дивного не було в тому, що такі теми замовчували й приховували. Ми не знали справжніх масштабів Голокосту, тим більше не чули про Катинь. Як слушно зауважив кандидат історичних наук Олександр Ішук під час нещодавньої лекції про Волинську

Петро ПОРОШЕНКО вшанував пам'ять жертв Волинської трагедії

трагедію в Національному музеї історії, за часів радянсько-польської дружби режим СРСР волів не помічати подібних тем, аби не зіпсувати стосунків із братнім слов'янським народом.

Тему польсько-українських відносин у 40-х роках минулого століття, насамперед на Волині, серйозно почали піднімати лише наприкінці 80-х, коли до влади у Польщі прийшли демократичні сили. А в Україні – після здобуття незалежності. Тема вкрай дражлива, непростя, особливо для українців, адже саме їх звинувачують в етнічних чистках.

Навіть у цілеспрямованому повномасштабному геноциді за національною ознакою. Нещодавно Верхня палата польського парламенту ухвалила постанову щодо Волинської трагедії, де закликають польський Сейм встановити 11 липня Днем національної пам'яті жертв «геноциду, вчиненого українськими націоналістами проти громадян Другої Речі Посполитої».

У Польщі початком Волинської трагедії прийнято вважати 11 липня 1943 року, коли, на

думку частини істориків, почалися масові етнічні чистки.

Вони тривали протягом кількох місяців. Польське радикальне крило істориків стверджує, що цілеспрямованих атак українських формувань зазнали понад сотня польських поселень. При цьому вони вважають, що таким був наказ вищого керівництва українського руху опору на Волині. Помірковане крило польських науковців та

Акція примирення щодо трагічних подій у с. Павлівка на Волині

українські історики вважають цифру нападів значно перебільшеною, проте не ставлять під сумнів факту атак на польські села і загибелі цивільного населення.

Вітчизняні історики не підтверджують існування наказу українського командування про проведення етнічних чисток, хоча не виключають, що на середніх і нижчих ланках подібні вказівки могли існувати. За словами Ішука, є листівки, в яких полякам ставлять ультиматум: полишити домівки протягом 48 годин, інакше щодо них вживатимуть фізичних заходів.

Польські дослідники Владислав і Єва Семашки намагалися дослідити трагедію через опитування свідків тих подій. Як розповів Олександр

Ішук, за даними цих науковців, жертвами Волинської трагедії стали майже 37 тисяч поляків, із яких 19 тисяч відомі за прізвищами. Інші польські науковці називають більші цифри... Українці також ставали зброєю помсти польських вояків – наразі зафіксовано від 2 до 3 тисяч жертв з українського боку саме на Волині. Але якщо це стосуватиметься і Закароння, то цифра збільшиться у кілька разів...

Варто зауважити, що польські історики значно більше просунулися у вивченні подій на Волині, аніж вітчизняні вчені. В Україні цю тему досліджує набагато менше фахівців, вони не мають того масиву інформації, що їх польські колеги. До того ж польська історіографія перебуває на значно якіснішому рівні, ніж українська. Якщо для сусідніх науковців майже немає загадок в їхньому минулому, то в нас іще й досі історія України пишеться значною мірою за сформованими московськими (іноді варшавськими) лекалами, «бі-

лих» плям у нас щонайменше десятки (якщо не сотні). Про що казати, коли донедавна війну між гітлерівською Німеччиною і сталінським СРСР в нас називали (а деякі й досі вперто називають) Великою Вітчизняною!

Що стосується сприйняття у суспільстві Волинської трагедії, то у Польщі ці події на слуху, тож значна частина поляків непогано обізнана. В Україні більшість людей якщо і чули про трагедію, то скоріше краєм вуха. Тож цією проблематикою у нас переймається хіба що вузьке коло науковців. Втім, коли Україна випросяється з важкої теперішньої ситуації, то й наші науковці докладніше вивчать цю проблематику і в доступній формі внесуть на суд громадськості.

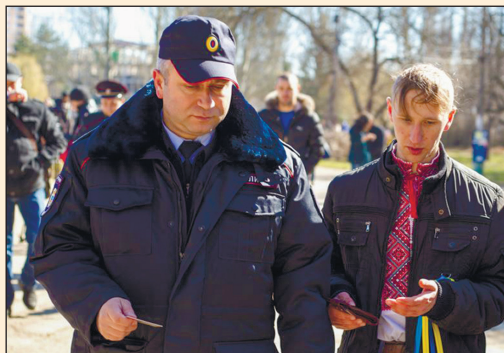
Вшанування жертв у Рівному

редактор
Христина ДИЧКО

культура і війна

ВАРТОВИЙ МИРУ

Під час затримання на акції вшанування пам'яті Т. Шевченка, 2015-ий

Олександр Кравченко на війну потрапив... по оголошенню.

Небайдужий до горя рідної країни, хлопець розпочав свою боротьбу ще на півострові. На акції вшанування пам'яті Тараса Шевченка у березні 2015-го був затриманий місцевими правоохоронцями – за українську символіку. Як тільки вдалося вирватись із лап окупантів, виїхав на материк і подався до військкомату.

Об'яву для «патріотично налаштованих» побачив випадково, але зателефонував без вагань. І ось уже 1-го травня офіційно поповнив лави бійців Збройних сил України. Місяць навчань на полігоні «Широкий лан», а далі – війна, друга лінія оборони...

Сашко лаконічний у відповідях, прямолінійний, щирий і відвертий – як і належить справжньому воїну. По закінченні контракту планує продовжити свою військову кар'єру та заочно здобути вищу освіту.

Про деталі бойових дій та щоденну «роботу» військовиків майже нічого розповідає. Відчувається, що виконує свій обов'язок віддано і жертвовно, але не перетворює розмову про власний військовий досвід у «самопіар», як до того звикли ті, хто й «пороху не нюхав», але встиг отримати всі привілеї учасника АТО.

Боєць сумує за рідними краєвидами, із теплою посмішкою розповідає про спілкування з мамою та друзями, котрі залишилися на його малій батьківщині. Він щиро вірить, що колись ми обов'язково відвоюємо і півострів – після звільнення Донбасу.

Без сумніву, у битві за Крим Сашко поведе під українським стягом своїх побратимів у числі перших і боротиметься до перемоги.

За такими, як Олександр Кравченко, – наше світле майбутнє. За його спиною не страшно жити у мирному Києві, працювати і планувати – на рік-два, на десяток років уперед. В Україні, вільній від російського панування!

З генеральним директором Національного газетно-журнального видавництва Андрієм ШЕКУНОМ і ректором Таврійського національного університету Володимиром КАЗАРІНИМ

Коли бракує України...

Христина ДИЧКО

Він народився і виріс у Криму. В Україні. Боєць українського війська, активіст і патріот Олександр Кравченко нині стоїть на захисті нашого східного кордону.

До Києва прибув у коротку відпустку. — Олександр, потрапивши на полігон, зброю до рук взяв уперше?

— До цього мав шкільний досвід із занять з військової підготовки. Тут – те саме. Багато хто думає, що воюють лише велетні, кремезні і сильні, та це не зовсім так. Є такий вогнемет, називається «Джміль», постріл з нього прирівнюється до пострілу з танка чи САУ, але з ним може справитись і семирічна дитина...

— Із ким стоїш пліч-о-пліч?

— З нами в підрозділах хлопці з усієї України, є багато з Донбасу, з Криму теж. Не всі займають проукраїнську позицію, узагалі важко поділити

Крим, 2014 рік

бійців на «чорних і білих», тут уся палітра поглядів на ситуацію, в кожного своє бачення.

— Страшно?

— Страшно. Насправді, всі бояться. Така ситуація нормальна, але це зовсім не привід, аби здавати свої позиції.

— Чи доводилось дуже близько контактувати з людьми, відверто налаштованими проти України?

— Звісно, так. Переважно це місцеве населення. Був один чоловік, який жив на ворожій території, а працював на

З книжкою «Майдан Тахрір. У пошуках втраченої революції» Н. Гуменюк

нашій. І він каже: «Я не хочу, щоб мою вулицю називали на честь Степана Бандери». Я йому відповідаю, що ніхто й не збирається цього робити.

Він провадить далі: «Я не хочу по візі їхати в Росію до своєї доньки». Я йому намагаюся пояснити необхідність певних заходів безпеки, описати ситуацію загалом.

ми – це теж важливо. Волонтери – наш тил: у повному розумінні цього слова.

— Що тебе найсильніше вразило за час перебування в зоні АТО?

— Найбільше вражає те, що значна частина армійців не розуміє, чому ми воюємо, навіть це все. І через це ми багато втрачаємо в плані майбутньої перемоги.

— Наскільки цікавляться на фронті книжками?

— Солдати читають. Якоюсь я попросив своїх друзів пошукати книгу – «Майдан Тахрір. У пошуках втраченої революції» Наталії Гуменюк, але чомусь довго не могли мені її знайти. Тоді я написав авторці у Фейсбуці. То вона, окрім своєї, передала мені ще й багато інших книжок. Читали всі. Найпопулярнішою була книга про війну в Афганістані.

— Яку музику хлопці слухають?

— У кожного свої смаки. Але мене дивує, що дуже популярний, наприклад, російський шансон.

Слухають і патріотичні пісні українською мовою. Але, на жаль, це не масове явище. І стосовно цього – велике питання до наших медіа. Невже це так дорого для наших олігархів – власників каналів: поширювати українське?

— Чи є у Вас доступ до радіо, телебачення та мережі?

— Загалом так. Якість сигналу, звісно, не найкраща, але при бажанні можна знайти і телевізор, і радіо, й Інтернетом скористатися. Що

стосується мовлення, то на наших позиціях була можливість дивитись як українські телеканали, так і російські.

— Коли розпочалась відпустка і вдалося виїхати з зони АТО, яким було перше враження від «мирної» України?

— Як тільки приїхали з позицій до Бахмута, було трохи дивно бачити багатоповерхівки, в яких у вікнах горить світло: у кожній квартирі – живуть люди. Військовим допомагають, загалом добре ставляться, позитивно.

— Олександр, у нас є шанси на швидку перемогу?

Ні! Тому що спершу ми повинні перемагати в інформаційному просторі. Якщо вми-

Бойові будні

каємо будь-який вітчизняний телеканал і чуємо: «Добрий вечір, Україна!» – то про що далі можна говорити? 90% контенту повинно бути українським, а не 30% (яких і так нема). Не пам'ятаю, хто це сказав, але... мені мало України в Україні! От коли мені буде її достатньо, тоді можна говорити про перемогу на передовій.

— До Криму тягне?

— Аякже, хочеться додому! Рідні мене підтримують, ми часто зідзвонюємось, але поки що мені туди шлях закритий...

Фото Олега КАМУШКІНА та з архіву Олександра КРАВЧЕНКА

культура і війна

■ А ЧИ ПОМІЧНИК?

У 2012 році газета «Україна козацька» повідомляла про те, що в селі Македонівка приймали козаків до лав УРК. Отаманом полку імені національного героя Вірменії Спарапета Вазгена Саргсяна став голова вірменської громади Генрик Айлоян. Згідно з наказом гетьмана УРК Анатолія Шевченка та з благословення архієпископа Донецького і Маріупольського УПЦ МП Іларіона, полковим священиком призначили отця Олександра. Що тут скажеш? Російське православ'я – такий же поганий помічник у боротьбі за українську незалежність, як і польський католицизм у боротьбі за незалежність Білорусі.

■ ЗБЕРЕЖІМО ГОЛОВНУ ІДЕЮ

Я запитав у патріотично налаштованих маріупольців: чи чули щось про Грецьку Азовську козацьку дивізію, про Вірменський полк? Ні.

Не кажу, що «показачені» греки та вірмени повинні були стати «кіборгами» і загинути, захищаючи Донецький аеропорт. Але могли б позитивно засвітитися, хоч би поповнити ряди волонтерів... Українські патріоти Маріуполя не чули про таке. Висновок: модернізація і пошук нових форм не повинні затуляти собою україноцентризм як головну ідею козацтва. Бо війна на Сході показала, що росіяни легко сформували парамілітарну місцеву силу, а ми – ні.

■ ЄДИНА ЗБРОЯ – ПІСНЯ

Олена СТЕПОВА

Символом українського спротиву на Луганщині стала блогерка Олена Степова. Жінка описує найважливіші події, попри те, що вимушена була покинути територію так званої ЛНР. Друзі пишуть їй.

Олена розповіла про те, як наша пісня присадила імперський запал «донських козачків».

Свого часу український хлопчина з луганського села Бірюкове (йому було лише 23 роки!) вирішив організувати хор «Надвечір'я». У часи ЛНР їх перейменували в «Надвечерье», але вони вперто співали українські пісні. Вирішили виконати їх і на фестивалі в Ростовській області. На батьківщині Шолохова. Для виду готували іншу, а виконали «На Почаївській горі» – щоб козаки на «Шолоховській весні» почувли справжній голос Донбасу, покаялися.

Хор «Надвечір'я»

Свідки кажуть: артисти, глядачі-козаки ховали очі, слухаючи пісню. Деякі жінки плакали. Потім підходили, обнімали українок, просили пробачення, мовляв, це не наша війна... не ми почали... пробачте...

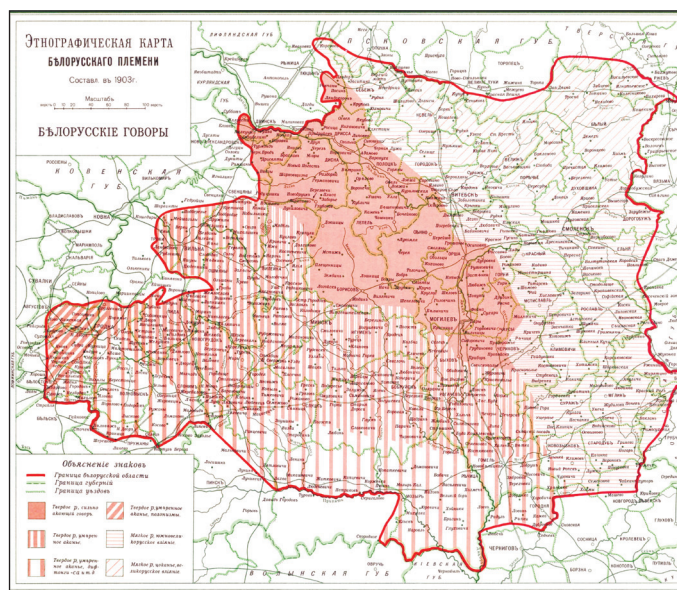
Пошук «бронезжилету» для нашої ідентичності

Сергій ЛАЩЕНКО

Несформована чи слабка національна ідентичність неодмінно підштовхне сильнішого сусіда до війни за Вашу ж територію.

Така ось закономірність. Знаємо багато прикладів з історії. Скажімо, після розпаду Російської імперії розпочалося збройне протистояння між поляками, литовцями та білорусами. Увечері 19 лютого 1918 року північну частину Мінська зайняли білоруські формування на чолі з Кастусем Єзавітовим. Іншу частину захопили поляки. Саме контрроль над окремою територією головного білоруського міста дозволив опублікувати Уставну грамоту, в якій проголошувалося створення Білоруської Народної Республіки (БНР).

Межі нової республіки відповідали білоруським етнічним кордонам за картою професора Карського. Цікаво, що Брест і Пінськ білоруси відразу визнали українськими (це зона

Білорусь, 1903 р. (карта професора Карського)

українських говірок), до того ж там уже перебували наші війська, була й цивільна адміністрація. Небезпека прийшла з польського боку. Скажімо, у Гродненській губернії, де на той час мешкало 71% білорусів, 17,4% євреїв і лише 10% поляків, – останні почали формувати свої збройні частини. Вони по-

ступово займали Гродненщину і роззброювали прихильників БНР. При цьому поляки розпускали по домівках православних бійців, але... насильно мобілізували до свого війська білорусів-католиків. Їхньої згоди ніхто не питав. От вам і культурно-релігійний компонент! Рано чи пізно він «спрацює»...

Ставка на «Тихий Дон»

Культурним «підживленням» на Сході було донське козацтво.

Пан Зеленько розкриває механізми формування потенційно ворожих до своєї держави мереж: «Накриваємо територію сіткою мовлення, впроваджуємо історію (неважливо – правдиву чи неправдиву, головне, щоб це постійно повторювалося), даємо мовну матрицю.

Люди повинні вчити російську – чи то Чехословаччина, чи Ємен. Культурна, мовна, семантична, історична матриці насаджуються. Повинні створюватися вогнища російських культури і менталітету...»

Чи не це упродовж чверті століття відбувалося на Донбасі, в Криму? Фахівець уточнює: культурним «підживленням» на Сході було донське козацтво та шолоховський «Тихий Дон». Не дивно, що їхні козаки проявили активність

Азовські козаки атакують турецьких піратів

під час горезвісної «русской весни» 2014 року.

А як ми використали козацьку ідею? Адже нас колись називали козацькою нацією! Не надто ефективно. Наплотили десятки малочисельних організацій, які не коорди-

нували діяльності. Відносно потужним, структурованим козацтвом було реєстрове. Мало газету «Україна козацька». Але йому бракувало конкретики, а популізм зашкалював. То хтось в Португалії осередок утворив, то япон-

А що вже говорити нам про свою Донеччину, Луганщину і Крим, коли там завжди залізобетонно домінувала УПЦ МП? Прихильників українських конфесій там було настільки мало, що захоплені території і звільнялися для «русского мира» шляхом точкових репресій.

Колишній викладач Луганського національного університету (а ще раніше – працівник КГБ) Олександр Зеленько виклав українським журналістам своє бачення донецької проблеми – як не як, досвід роботи в спецслужбах має чималенький. Так ось, він запевняє, що «гібридна війна» – чисто російський винахід. Білогвардійський полковник Євген Месснер, наживавши п'ятами з «червоної» Росії, не сидів без діла і видав у 1967 році книгу «Теорія третьої світової». Радянський генштаб почав розробляти і втілювати в життя концепцію Месснера на початку 80-х років. Видно, знайшли там якийсь раціональний імперське зерно. В чому ж воно полягає?

ського самурая прийняли до козацьких лав. Це було б непогано, якби поєднувалося з фанатичним україноцентризмом та наполегливою працею у козацьких регіонах – на Запоріжжі, Дніпропетровщині, Черкащині...

Шукали нові форми. У 2008 році на Донеччині утворена «Грецька Азовська козацька дивізія УРК». Керував нею колишній спецназівець, агроном за освітою Василь Якименко. Дивізія спецпризначення мала займатися реалізацією козацьких економічних проєктів у Приазов'ї та інших регіонах України.

Козаки-греки проживали в селах і містечках Мангуш, Урзуф, Саргана, Ялта... Побував там і українського не помітив. Жодної вивіски державною мовою! Ніби в Костромі чи в Рязані. Чи можна вихолощене в мовному і культурному плані козацтво вважати українським?

редактор
Світлана СОКОЛОВА

україна і світ

■ УКРАЇНЦІ – СЕРЕД ЛАУРЕАТІВ КАЗАХСЬКОЇ НАГОРОДИ!

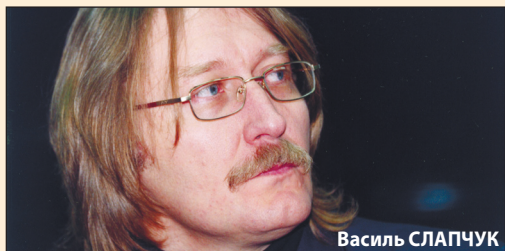
Письменники з України, Канади та Німеччини стали лауреатами премії «Золотий асик» у Казахстані. Нині відзначено відомого українського поета, прозаїка, критика, науковця, Шевченківського лауреата Василя Слапчука, письменницю, кіносценариста, головного редактора журналу «Новий Світ» Олену Жукову (нині вона мешкає в Канаді, а родом – з України), головного редактора газети «Перекресток Виннипег», заступника головного редактора журналу «Новий Світ», письменника та публіциста Михайла Співака (Канада) і знаного верхньолужицького, німецького поета, громадського діяча Бенедикта Дирліха.

Щороку поважна Асоціація культури народів Казахстану «Золотий вік» та відомий журнал «Тамир» (філософія, культура, мистецтво) нагороджують Міжнародною гуманітарною премією «Золотий асик» знаних письменників, перекладачів та науковців із різних країн світу за їхній визначний внесок у літературу та пропаганду загальнолюдських цінностей.

Рішення про нагородження ухвалює професійне міжнародне журі, до складу якого входять письменники з Казахстану, України, Словенії, Канади, Швеції, Туркменістану, Литви, Вірменії, Узбекистану, Білорусі та Росії.

За казахськими народними традиціями, «асик» – символ щастя, удачі й добробуту.

Нагадаємо, що лауреатами цієї нагороди у 2014 році стали українські письменники Тетяна і Сергій Дзюби за книгу «Остання кочівля любові», яка побачила світ у Казахстані в чудовому перекладі видатного поета Ауезхана Кодара.

Василь СЛАПЧУК

А торік «Золотий асик» отримав наш співвітчизник – поет, прозаїк, перекладач, публіцист, член Міжнародної літературно-мистецької Академії України, Національних спілок письменників та журналістів України Олег Гончаренко – за поетичний цикл авторських віршів «Казахські мотиви», що входить окремим розділом до збірки переспівів із казахської поезії (від XV століття і по сьогодні) «Віщій зблиск табуна».

Отож українські письменники, перекладачі та науковці тепер отримують все більше визнання у світі. Зараз їх досить активно перекладають, друкують та нагороджують за кордоном.

Щиро вітаємо цьогорічних лауреатів та зичимо їм подальших успіхів!

Сергій ДЗЮБА,
член журі міжнародної нагороди
«Золотий асик» 2015–2016 років

Різьблена писанка по-пакистанськи

Світлана СОКОЛОВА

Пан Халід Масуд ГУЛ – єдиний у Пакистані художник, який захоплюється мистецтвом декорування пташиних яєць.

Його різьблені писанки вже подивували світ на виставках своєю вишуканістю. На черзі – Україна.

Для нашої неньки різьблення на шкаралупі та витинанка є рідними техніками. Тому багатьом цікаво: а як їх застосовують за рубежом? Про це митець, член Світової асоціації майстрів, котрі займаються прикрашанням яєць птаці, розповів на зустрічі з працівниками Національного газетно-журнального видавництва.

– Пане Халід, розкрийте секрет народження Ваших витончених візерунків на шкаралупі.

– Спочатку орнамент на яйці вирізається, а потім уже різні «добавочки» робляться. Наприклад, витинаю квітку (кожну пелюстку окремо) і зверху наклеюю на шкаралупку іншого яйця. Так само роблю і з написом, зібраним з малесеньких шматочків яєчної «одежинки». А ось наклеєне ще й крихтою із гіпсу посипав. Це все здійснено на курячому яйці. Ось метелик зі шкаралупки, а оце диво – із гусячого яйця, в якому бачимо голубине.

Застосовую звичайні фарби, лак. А от вирізаю інструментом типу бормашина. Є

Халід Масуд ГУЛ

вироби, виготовлені і без її використання.

– А про що свідчить каліграфічний напис?

– Це виписки з Корану, адже Пакистан – країна ісламська. До речі, таку каліграфію (з Корану, із різьбленням), думаю, ніхто у світі не робить.

– Пане Халід, яким був Ваш шлях до такої чудової творчості?

– Почалося все із різьблення по гіпсу. Одна дівчинка зробила на виставку в школі формочку із гіпсу, і там була наклеєна троянда. Я побачив і подумав: «А якби вирізати!» І почав задум втілювати у життя: спочатку робив простеньке, а потім прийшла й ісламська каліграфія. Хтось із друзів прислав мені фотографію яйця (в Інтернеті вилловив), яка йому здалася цікавою (там був звичайний карвінг). Подивився – і стали народжуватися ідеї щодо можливих візерунків. Перші робив просто руками, згодом з'явилася бормашина.

– Як у Пакистані сприйняли Ваші роботи?

– Саме з тамтешньої виставки, яка відбулася у грудні, і з'явився до них інтерес, тричі запрошували на телебачення. Виставку, на яку запросили мене, організувала Світова гільдія художників. Свою творчість продемонстрували самодіяльні митці.

– А в Україні збирається показувати своє мистецтво?

– Звичайно, хотілося б, адже, сподіваюсь, приїхав надовго (з шести років в Укра-

***

Пан Халід ще й талановитий графік, а також... вишивальник. Його дружина пишається незрівнянною сукнею із вставленими дзеркальцями, над якою почаклували золоті руки чоловіка.

Майстер сподівається на свою затребуваність в Україні, роздумує над тим, як включити до композиції орнаментів на шкаралупі зображення національної символіки, зокрема тризуба, а також прагне познайомитися з місцевими умільцями. Тим більше, що рідний Пакистан він залишив, як то кажуть, на злеті, коли його вже помітили та пропонували співпрацю.

Будьмо відкриті до нових вінь – як заповідав Кобзар – «...і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь».

Схід – справа тонка. Можливо, незабаром витонченим і вишуканим витворам уяви пана Халіда подарує своє сприйняття український елемент. І ми отримаємо новий напрям у мистецтві.

Фото з родинного архіву майстра

їні – моя дружина – Лариса Гул). До того ж маю тут 21-годовий витвір.

– А чи збирається вирізати українські візерунки?

– Звичайно. Ще до приїзду сюди я зберіг у комп'ютері орнаменти писанок. Водночас пофарбувати й вирізати – це дві великі різниці.

фестивалі

ПОДАРУНКИ ВІД «БЕРЕГІНИ»

IV Міжнародний фестиваль української культури в Словенії «Берегиня» завершено. Учасники повезли з собою дипломи й подяки за внесок у культурне життя українців Словенії, подарунки, теплі спогади про зустрічі, красу природи, гостинність словенців. Ми згадуватимемо Люблян – візитну картку країни. За велику кількість пам'яток і дбайливе ставлення до культурної спадщини місто завдячує люблячому народу.

ЧАРІВНІСТЬ МІСТА ДРАКОНА

Жителі столиці вірять, що їхнє місто було засноване на місці, де Ясон здійснив подвиг – переміг чудовисько, яке з часом стало драконом і тепер є символом Любляни. Заворожує річка Любляница, набережна. Це місто чарівності і любові.

Історичний центр можна обійти хвилини за 40. Якщо не враховувати час, поки ви із замиранням серця споглядатимете чудові краєвиди. А вони тут на кожному кроці.

Місто потопає в зелені і квітах. Баки для сміття різні: для паперу, пластику, скла, відходів...

Тут екологічно чисті продукти, смачна їжа... Всюди водичка, яку можна пити! Нашій делегації пощастило побувати у День незалежності країни. Словенці вмійють розважатися, відпочивати й залишати після себе чистоту. Нам є чому повчитися.

ЗАГАДКОВА «ПЕКЕЛЬНА ЯМА»

Наступного дня ми відвідали містечко над Адріатичним морем – Ізолу. Легкі хвилі, чистий пляж, а вода – блакитно-прозора... Кілька годин на березі під інжиром... і ми зняли втому.

Пощастило нам побувати і в печері «Пекельна яма», яка розташована неподалік містечка Жалець. За словами гіда-екскурсовода, її виявили 200 років тому, а взагалі їй приблизно три мільйони років. Температура постійна – плюс 10 градусів. Через печеру тече річка Ріка. Коли сильні дощі, печера швидко наповнюється водою. Вхід до неї нагадує образ диявола, тому її і назвали «Пекельна яма».

Страшувато... Але бажання «краще один раз побачити» перемогло. Сподобався підземний водоспад і другий рівень печери. Її висота приблизно із чотириповерховий будинок. Найголовнішим моїм бажанням було – швидше побачити сонце!

Жили ми в чудовому поселенні Трояне – в общині Луковиця Осреднесловенського регіону. Висота над рівнем моря – 561,4 метра. Чисте повітря, краєвиди, що нагадують наші Карпати. А ще регіон славиться на всю Європу пампушками.

Закриття фестивалю й гала-концерт відбувся в містечку Жалець, тут мешкає засновниця дійства Галина Маловшек, яка вже готується до проведення V Міжнародного фестивалю української культури у Словенії. І це чудово, що українці не просто влаштовують своє життя, а й не забувають про своє коріння, культуру.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

У Словенії відбувся IV Міжнародний фестиваль української культури «Берегиня».

Організаторка – Галина Маловшек разом зі своєю словенською родиною.

На запрошення української діаспори у культурному дійстві взяла участь плеяда творчих людей з України. Серед них – заслужена артистка України Леся Горова, заслужений артист естрадного мистецтва Юрій Футуйма, актриса, співачка Оксана Заставна з Івано-Франківська, самодіяльний співак Володимир Браї з Закарпаття, поетеси Олександра Кара з Тернополя, Ірина Яськів з Івано-Франківщини, Марія Грицан із Закарпаття, київська журналістка Людмила Чечель.

Родзинкою фестивалю став народний фольклорно-етнографічний колектив «Вербиченька» з Харківщини та вихованці зразкового об'єднання юних художників «Колорит» (сміт Нова Водолага, що на Харківщині).

Урочисте відкриття відбулося в столиці Словенії – міс-

ті Любляна – в День незалежності Словенії, а гала-концерт – у містечку Жалець.

Піснями, танцями, поезією зачарувували українці словенську публіку.

Наших співвітчизників привітав словенський колектив «Кобула». «Ви привезли з України не лише пісні і танці, неповторні мистецькі вироби, а й Ваше почуття любові

до рідної країни, свою душу й серце», – сказала голова «Берегині» Галина Маловшек.

Вчетверте приїздить на фестиваль Олександра Кара. Окрім поезій, вона презентувала пісню, написану спеціально до цього свята, з однойменною назвою – «Берегиня». Слова поклав на музику і виконав Юрій Футуйма, який був на заході ведучим.

«Вербиченька» зі Слобожанщини

«Хай вам легко разом з нами співається, і з піснею добро примножується в кожній родині, по всій Україні і по світу, де живуть її діти».

Так вітають учасників фестивалю «Берегиня» Ольга Коваль і Тетяна Коваль (мама і донька), керівники народного художнього фольклорно-етнографічного колективу «Вербиченька».

«Ваша місцевість, мова і культура близька до нашої. Чудово, що, окрім українців, нас прийшли послухати і словенці».

Харків'яни привезли й віночок писанок, петриківський розпис. Сестрички Анна і Марія Товстики та Поліна Вотінцева не лише продемонстрували, а й виставили на ярмарок писанки. Цього мистецтва дівчатка навчилися у гуртку, яким керує Ольга Коваль. А Надійка Замай, Анна Єрмакова, Аліна

Кравцова представляли зразкове об'єднання юних художників «Колорит», що у Новій Водолазі на Харківщині.

Зачаровані етнічним вбранням, словенці слухали пісні й історію створення «Вербиченьки».

«Щороку, до свята Вербної неділі, наш народний художній фольклорно-етнографічний колектив Нововодолазького будинку дитячої та юнацької творчості готує звітний концерт, що стане святом

Співак передав свій диск до фонду фестивалю.

«Головне, що ми пам'ятаємо, хто ми є, – підкреслила молода й талановита співачка, актриса з Івано-Франківська Оксана Заставна. – Нас, українців, де б не були, об'єднує пісня й любов до рідного краю».

Самобутній виконавець Володимир Браї почував себе ніби вдома. «Природа дуже близька до природи рідної землі», – зауважив пан Володимир.

Коли на сцену виходить заслужена артистка України Леся Горова, словенці аплодують стоячи. Вона вміє не тільки співати, а й писати слова і музику. Її пісні пропущені через душу. Пані Леся відспівала сотні концертів для воїнів АТО.

Зворушливі ліричні вірші, які нав'яли приємні спогади, дарували слухачам Ірина Яськів і Марія Грицан.

Неодноразова учасниця фестивалю Тетяна Пігорева прибула з Курська, привезла вишиті роботи. Їй близька культура України й Словенії.

Оплесками зустрічають наймолодшу учасницю – юну співачку Карину Маловшек. Карина народилася у Словенії, але з великою любов'ю співає українські пісні.

для шанувальників народних етнокультурних традицій, – розповідає Ольга Коваль, заслужений працівник культури України. – До нас ідуть шанувальники творчості «Вербиченьки», відомої не лише в Україні; зараз учасники готуються до 25-річчя з дня її створення».

Сьогодні колектив є провідним у Харківській області в напрямку народознавства, фольклору, етнографії, краєзнавства. Гуртки «Народознавство», «Юні етнографи», «Юні етнологи», «Вокальний» (автентичний спів), «Писанкарство» об'єднують понад 100 вихованців із навчальних закладів селища міського типу Нова Водолага.

У складі колективу і випускники «Вербиченьки» – студенти вищих навчальних закладів Харкова.

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

україна і світ

■ ЯКІСТЬ НАСАМПЕРЕД

Другою наскрізною ниткою фестивалю стала презентація альманаху «Вавилон». Хоча збірник побачив світ раніше і був представлений на березневому книжковому ярмарку в Лейпцигу, лише тепер випала нагода зібрати чи не всіх авторів книги. Приїхав і видавець — румунський письменник Траян Поп, який мешкає в Німеччині. Він підкреслив: сподобалися тексти лужичан та їхніх друзів; а також наголосив, що намагається друкувати гарну, якісну літературу.

■ ВІРШ ПОЧУЛА СТАРА ВЕЖА

Томаш НАВКА

Спілкування та декламування поезій відбувалося у міській бібліотеці, Левовій (Сторожовій) та Миколаєвій вежах, Рибачькому бастіоні. Мабуть, гості Будишина і гадки не мали, що зможуть побачити, що саме ховається за древніми (кінця XIV — початку XV століття) стінами.

Найпомітнішим став творчий вечір біля старої водонапірної вежі. Прийшли знані лужицькі письменники: Бено Будар, Доротея Шолчина, Бенедикт Дирліх, Ружа Домашчина, Томаш Навка, Юрій Луцанський. Українськомо читачеві вони відомі з 70-х років, коли з'явилася антологія «Поезія лужицьких сербів», упорядкована Володимиром Лучуком та Костянтином Трохимовичем, та за читанкою «Пташине весілля».

■ ЗУСТРІЧІ Й ВІДЗНАКИ

Тут ми зустріли Ееро Балка з Фінляндії, котрий володіє українською і свого часу переклав наші вірші фінською мовою. Побачилися з талановитим перекладачем, науковцем-україністом із Чехії Петром Калиною. Послухали представників лужицької молоді літератури, зарубіжних поетів, прочитали власні вірші.

Під час імпрези я передала грамоти Національної спілки письменників України визначним лужицьким літераторам: Бенедикту Дирліху (його поезії в останні роки друкувалися у перекладах Григорія Мовчанюка і Тетяни Дзюби), Доротеї Шолчиній (її тексти перекладав, зокрема, незабутній Олекса Логвиненко), Бено Будару (з-поміж інших перекладала їх і Оксана Лазор).

Під час фестивалю Сергій Дзюба вручив нагороду Міжнародної літературно-мистецької академії України Мілану Грабалу, Петру Каліні, Абдельвахабу Аззаві, Альфонсу Вічасу, Бено Будару, Доротеї Шолчиній, Бенедикту Дирліху.

Місцеві літератори посприяли нам у відвіданні музею серболужицької школи; садиби лужицького пасічника-священника Адама Готліба Шираха (там ми згадували нашого земляка Петра Прокоповича); маєтку напівлегендарного лужицького героя Крабата; добре збереженого будинку-музею видатного вендського письменника і художника Мерчина Новака-Нехорньського; могили класика лужицького красного письменства Юрія Брезана...

Окрім вражень, ми привезли додому бібліотечку книг: лужицькі прислів'я та приказки, читанку, літературознавчі розвідки, твори сучасних авторів. А ще — брость квітучої липи, зірваної Альфонсом Вічасом.

Коли зацвітає липа...

Тетяна ДЗЮБА

У Німеччині відбувся 38-ий Міжнародний фестиваль лужицької поезії.

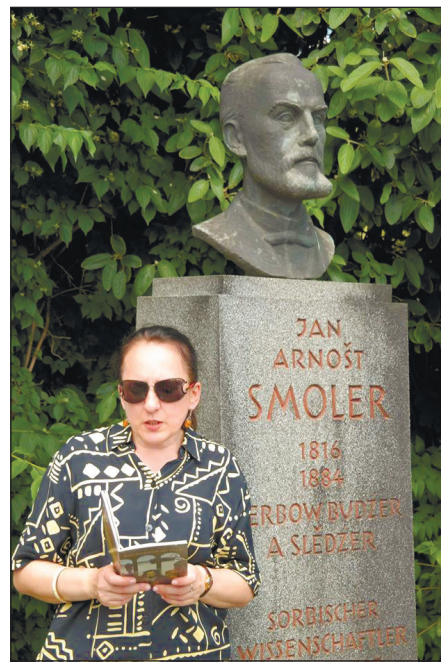
У ньому взяли участь та отримали відзнаки і письменники з Чернігова — Тетяна та Сергій Дзюби. Пропонуємо Вашій увазі розповідь пані Тетяни про подію.

Сьогодні важко сказати напевне: склалося так випадково чи ні, але фестиваль у Будишині відбувається зазвичай, коли липи вкриваються духмяними суцвіттями.

Один з організаторів літературного свята — Альфонс Вічас — зриває запарошену медовим пилком китицю і простягає мені: «Липа. Це дерево для лужичан є таким же символом, як для українців калина. Триколірний (у барвах лужицького стягу) листок липи зображують на авто, спорудах, сувенірах. Він — маркер, знак приналежності до лужицької спільноти. Дерево липи з корінням намальоване на гербі серболужичан».

Традиційно літературні фестивалі лужичани пов'язують із ювілеєм котрогось зі своїх класиків. Тож під час імпрез звучать вірші видатних лужицьких майстрів слова — рідною мовою та у перекладах зарубіжних гостей.

Цьогоріч святкували сто років із дня народження відомого фольклориста та

Т. ДЗЮБА читає вірш біля пам'ятника Яну Смолеру

етнографа, основоположника серболужицького мовознавства і будителя вендів — Яна Арношта Смолера (1816–1884). Збірка «Пісні верхніх і нижніх лужичан», яку він уклав спільно з Леопольдом Гауптом, — унікальне зібрання усної народної словесності, як за обсягом, так і фаховим

коментуванням. Для відродження духовності власного народу Смолер працював також як публіцист, редактор, видавець газети Serbske Nowiny (яка, до слова, виходить друком і сьогодні), журналу Łužičan, як засновник серболужицького книжкового видавництва й книгарні, один із фундаторів «Матиці Сербської», організатор будівництва «Сербського дому» в Будишині тощо.

Тексти із колекції Яна Смолера ми читали біля його пам'ятника під звуки дуди (аналог цього народного інструменту в українців — коза), яку називають голосом Лужиці. Мені також випала честь покласти квіти до підніжжя монументу. Читання продовжилися і в книгарні, яка носить ім'я свого засновника. Для перекладу обрали два жартівливі чотиривірші. Один із них у моїй інтерпретації звучав так:

*Заховала наша Ганка
Децо в сіні на світанку...
Знайде спритний неодмінно
Голку у копиці сіна!*

А все ж цікаво було порівняти власне тлумачення з версіями чеською (Мілан Грабал), польською (Томаш Навка), сербською (Мічо Кветіч), російською (Дмитро Драгільов) мовами. Захоплено про Яна Смолера розповідав відомий лужицький вчений — професор Дитріх Шольце.

Тандем славістів

Я нагадала присутнім про товаришування Яна Смолера з академіком Ізмаїлом Срезневським.

Вчений — фундатор першої кафедри славистики на Україні: в Харківському університеті.

У 1839 році Срезневський вирушив за кордон, де мандрував майже три роки, вивчаючи мови, життя, побут, звичаї, обряди західних слов'ян. Маршрут проліг Чехією, Моравією, Сілезією, Верхньою та Нижньою Лужицями, Штирією, Каринтією, Далмацією, Чорногорією...

Смолер та Срезневський познайомилися у бібліотеці лужицького містечка Герліц, найсхіднішого у Саксонії, нині розділеного між Польщею та Німеччиною. У книгозбірні вчений віднайшов легенду про прихід у Лужицю, на Яворницьку гору, просвітителя, творців слов'янської абетки Кирила та Мефодія. Мовляв, на згадку про подію на горі встановлений кам'яний хрест. Переказ видався Ізмаїлу вірогідним.

Готичне місто — Будишин

Поблизу Будишина є пам'ятник засновникам слов'янської писемності. Щоро-

ку учасники свята лужицької поезії приїздять до монумента.

Разом зі Смолером Срезневський вирушив у етнографічно-фольклорну експедицію і відкрив для себе готичне місто — Будишин. Приятелі спільно працюють над укладанням лужицької абетки. Вирушають у село, де мешкають батьки Яна. Ізмаїл вивчає весільний обряд, відвідує ярмарок, знайомиться із місцевим священником, автором короткої граматики, основоположником нової серболужицької літератури Гандрієм Зейлером (його вірш «Прекрасна Лужиця» став неофіційним гімном народу).

Повернувшись до Харкова, Срезневський розпочав працю над «Історичним нарисом серболужицької літератури». Ім'я науковця увійшло до переліку членів «Матиці Сербської».

Ми прийшли до могили Яна Смолера у Будишині, побували у селі Зальценфорст (сучасна назва Ортстайл), де народився Зейлер, зберігся його меморіальний будинок, є пам'ятник.

редактор
Тетяна ЧЕРЕП-ПЕРОГАНИЧ

Мистецька родина

■ МИСЛИТИ МУЗИКОЮ

«Мій чоловік не те, що грає, – він мислить музикою», – так про Романа Гриньківа щиро відгукується його дружина Лариса Дедюх.

Бандура і справді – той інструмент, без якого музикант не мислить свого життя.

«Я не вибирав бандуру. Це вона вибрала мене», – якось сказав і сам Роман.

Роками він експериментує і вдосконалює концертну бандуру. Займався модернізацією та технічним переобладнанням традиційної бандури, зменшив її вагу, переробляв металеві деталі, створив електробандуру з алюмінієвим корпусом. . .

Для того, щоб відкрити власну майстерню з виготовлення бандури, довго працював за кордоном. Мрію вдалося втілити в життя, хоч на сьогодні з певних причин майстерня зачинена.

Роман Гриньків грає на бандурі й Баха, і джаз, і нашу народну музику. Відкрив світові нові можливості українського музичного інструмента, про які до нього ніхто й не здогадувався.

А ще ця талановита людина багато пише музику для камерного оркестру з бандурою. Бо ж має дружину рацію, коли говорить, що у чоловікових думках завжди звучать нові мелодії.

Родина бандуристів – народного артиста України Романа Гриньківа та заслуженої артистки України Лариси Дедюх народилася на початку дев'яностих.

А почалося все із весільного торта, але не того, що на весіллі, а зовсім іншого... Після одного з мистецьких конкурсів в Івано-Франківську, де вони розділили на двох першу премію, аби відзначити подію, пішли купувати друзям торт. І купили – весільного. Бо інших у магазині не було.

«Це був знак, – посміхається чоловік. – Як після такого збігу обставин я міг не одружитися з Ларисою?»

Вони обоє чудові: у житті й на сцені. Може, тому, що кохання цього талановитого подружжя роками виграє свої мелодії на струнах бандур.

«Моє знайомство з цим неймовірно прекрасним національним інструментом розпочалося ще в дитячі роки в селі Білий Камінь Золочівського району Львівської області, де я народилася в учительській родині. Батьки – Віталій Павлович і Галина Володимирівна – повели нас із братом, який вже займався грою на акордеоні, на один із концертів до клубу. І там у когось із музикантів я побачила цей диво-інструмент, – пригадує з ностальгією на обличчі від теплих спогадів бандуристка і педагог. – На заняття по декілька разів на тиждень возили мене за п'ятнадцять кілометрів від дому. При всьому цьому я мала подароване батьками ди-

У Романа Гриньківа і Лариси Дедюх донька балерина. Галина Гриньків – артистка Київського муніципального театру опери і балету для дітей та юнацтва.

«Це її вибір, – розповідає мама балерини. – З дитинства тяжкі повсякденні трену-

Кохання виграє на струнах бандур

Тетяна ЧЕРЕП-ПЕРОГАНИЧ

тинство, а не вкрадене, як це часто говорять про дітей, яких змалку водять на музику, танці чи заняття спортом».

Потім Лариса Дедюх навчалася в Наталії Якимець – у Львівському державному музичному училищі імені С. Людкевича, Київській консерваторії (класи Сергія Баштана і Клавдії Радченко). Після цього, ще до заміжжя, працювала за направленням у Кримській філармонії. Згодом закінчила аспірантуру при Національній музичній академії України імені П. Чайковського. Тепер уже багато років працює в цій академії викладачем гри на бандурі і вокалу в бандуристів.

Роман Гриньків любов до бандури перейняв на генетичному рівні від свого дідуся. Дід Петро обожнював онука, а малий тягнувся до бандури. Клали інструмент на підлогу – і Роман бринькав пальчиком по струнах. Коли хлопчик трохи підріс, ставили бандуру на підставку. Грати навчився рано, ще до школи не ходив. Дід радів: «Козак росте! Бандуристом буде!» Так пізніше і сталося.

«Музикант усе життя вчиться, щось пізнає, а потім із себе видає, народжує нову музику, – розповідає Роман Гриньків. –

Я також навчався спочатку у музичній школі, далі – в училищі імені Глієра (клас Лідії Чмельової), у професора Сергія Баштана в Київській консерваторії – по класу бандури, зараз сам займаюся викладацькою діяльністю. Ділитися набутими знаннями з тими, хто тільки вчиться грі на бандурі, – добра справа. Адже учні – продовжувачі. Як же без цього?!»

У 1996 році йому присвоїли звання заслуженого артиста України, а в 2008-му – народного артиста України. Він засновник і президент фонду «Золотий акорд». Свого часу був художнім керівником «Тріо Романа Гриньківа», а згодом і «Оркестру Романа Гриньківа».

У минулому лишилися багато різних цікавих проектів, над якими артисти успішно працювали, та й планів на майбутнє у подружжя немало.

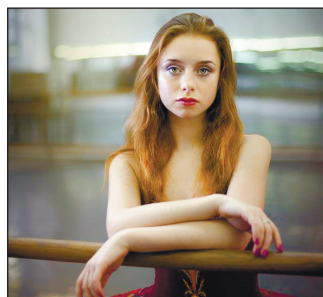
Невтомні й працьовиті. Їх так багато спільного поєднує в житті, а найголовніше – любов до музики, пісні, сцени. Зі своїми концертами побували в багатьох країнах світу. Роман Гриньків і Лариса Дедюх неодноразово – як разом, так і кожен окремо – ставали лауреатами різноманітних престижних музичних конкурсів, на їхньому рахунку безліч премій і нагород, а також концертів, які завжди супроводжуються щирими оплесками глядачів.

«Звичайно ж, не все в нашому житті відбувається так, як ми того хочемо, – кажуть. – Як це дивно не звучить, дуже тяжко нести до глядача сьогодні українську пісню. Особливо академічну. Але ми попри все ніколи її не зраджуємо».

У їхній квартирі часто звучить бандура: то Роман пише нову мелодію, то Лариса розучує нову пісню. Одне одному не заважають, хіба добрими і суттєвими порадами. Перемоги і поразки в житті й творчості завжди ділять навпіл. А інакше – ніяк.

А доня – балерина

вання, гастролі, конкурси... Та ніщо її не налякало і не розчарувало. Має гарний голос, любить співати. Але вибрала балет. Кожному, як кажуть, своє. Галина закінчила Київське хореографічне училище. Вона натхненна і цілеспрямована. Сьогодні її глядацька аудиторія найприскіпливіша, бо – дитяча.

Тож кожному спектаклю віддається сповна.

А ще вона малює, поки що аквареллю. І виходить у неї досить непогано. Мабуть, це від тата, який, коли не грає на бандурі, – працює за мольбертом. Один із найцінніших дарунків, які Роман Гриньків подарував дружині, мамі Галини, – її портрет.

редактор
Світлана СОКОЛОВА

КНИЖКОВА АБЕТКА

«ДНІПРИШАЄ...»

На презентації збірки «Міста і рими»

Перелік чудових прикладів інкрустації інтертексту можна продовжувати й продовжувати: тут і «Голосівки» Артюра Рембо, і «Кобзар» Тараса Шевченка, і лірика Григорія Сковороди, й поезія Віслави Шимборської, словом – література без кордонів. Проте, хоча «кожен текст (у тому числі й рецензований – Авт.) становить собою нову тканину, зіткану зі старих цитат» (Ролан Барт), виключно інтертекстуальне цитування не є визначальною і поготові не єдиною складовою неповторного стилю збірки «Міста і рими». Так, її автор сміливо вводить до своїх поезій власні неологізми й оказіоналізми, і слід визнати, що більшість з-поміж них досить вдалі, свіжі й семантично прозорі водночас: «ірпіниться» (контамінація лексем «ірпінь» і «піниться», далі за аналогією: «киянитьсяся», «дніпрішає» тощо). Показовий щодо такого новаторства і фінальний вірш книжки, який є її заключним акордом та логічним завершенням:

Олександр ГОРДОН презентує свою книгу

*Весна ірпіниться у серці,
 Кияниться у почуттях.
 Ми знов зустрінемося в церкві,
 Десь у чернігівських краях.*

*Зі сходу відгукнеться Харків,
 Із заходу замає Львів.
 Зі всіх чудових закамарків
 Ми з'їдемося до Чернівців.*

*Весна ірпіниться у віршах.
 Дніпрішає любові ринь.
 Весніється життєва вірність.
 Віршується весни цвітінь.*

Таким чином, усе сказане й неказане тут дозволяє сподіватися, що в збірці Олександра Гордона «Міста і рими» є чимало підстав бути цікавою для читача протягом тривалого часу. А втім, майбутнє покаже. Як кажуть французи, «час не збреше, бо він – людина чесна...»

«Пісня єднання...»: спроба прогнозу

Юрій КОВБАСЕНКО

Чи читатимуть книжку Олександра Гордона, скажімо, через роки 50–100 – «That is the question».

Народження художньої книжки – диво. Бо ж і літературні шедеври людства (наприклад, Сервантесів «Дон Кіхот» або Дантова «Божественна комедія») колись потрапляли до читача вперше. Тож усі, хто зібрався 16 червня 2016 року в Київському літературно-меморіальному музеї Максима Рильського – на авторській презентації нової збірки поезій «Міста і рими» поета й перекладача Олександра Гордона, теж стали свідками дива.

Проте подумалося: а чи кожній новій книжці судилося довге життя? Шедеври Мігеля Сервантеса й Данте Аліг'єрі читали наші пращури, читаємо ми, читатимуть наші нащадки. Але скільки ж сотень і тисяч творів сучасників великих іспанця та флорентійця «канули в Лету»? Тож у чім полягає секрет «літературного безсмертя» (Гарольд Блум)? І, повертаючись до предмета нашої розмови, чи читатимуть книжку Олександра Гордона,

Олександр ГОРДОН

скажімо, через роки 50–100 – «That is the question».

Робити прогнози – справа невдячна, проте дослідники «теорії канону» (секрету літературного «філософського каменю») пропонують орієнтири у пошуках відповіді на поставлене питання. Розгляну видання під цим кутом зору.

Найперше впадає в око – патріотизм, що ним просякнута збірка, і він відчувається на всіх її рівнях. Недаремно навіть у назвах поезій знаходимо безліч українських топонімів: «Шевченко вийшов на Майдан» (с. 38), «Лише сто літ. І про далекі Крути...» (с. 39), «Князь Лев. Підзамче. Самбір. Львів...» (с. 51),

«В Одесі серцем одвесную...» (с. 126), «Вертаєшся знову до Харкова...» (с. 131), «Чарівне літо у Чорткові...» (с. 136), зрештою, фінальний вірш «Весна ірпіниться у серці...» (с. 140). Автор немов пов'язує ниточками поетичних асоціацій міста й місця в Україні, де побував фізично чи подумки. Тож збірку можна було б назвати своєрідною «піснею єднання» (пряма цитата, див. нижче) – чим не поетична релізіяція об'єднавчого гасла «Схід і Захід разом!»?

Проте, створивши свого роду «географічну поезію», Олександр Гордон не обмежився виключно топосом, а й включив до неї ще й хронос: тут і

біблійні ремінісценції («...І, мов колись, чекаємо з Юдеї / Новітнього повсталого Христа», с. 37), і середньовічна історія Галичини («...Князь Лев з Констанцією йде», с. 50), і трагедія та незабутній подвиг «мучнів молодих» під Крутами 1918 року в асоціативних зв'язках із Революцією Гідності («Лише сто літ... І про далекі Крути / Нам нагадав новий Майдан», с. 39), і ще безліч вагомих для українства хронотопів. Усе це засвідчує високий інтелектуальний рівень автора.

«Наріжним каменем», що увінчує архітектоніку збірки та надає їй концептуальної завершеності й стрункості, є любов до України.

*Коли тебе доля закине у
 Самбір,
 І зрине у камені слава
 століть –
 Будь просто поетом,
 великим, незламним,
 Таким, на яких Україна
 стоїть.*

*Будь гетьманом слова,
 і віри, й свободи,
 Як був Сагайдачний і Орлик
 Пилип...
 Поет залишається завжди
 з народом,
 Якщо за народ в нього серце
 болить! (с.74)*

Інтертекст

У втіленні українських мотивів Олександр Гордон сміливо використовує здобутки зарубіжної літератури.

Його твір інтертекстуальний, що, знову-таки, засвідчує ерудицію автора, на жаль, рідкісну для багатьох сучасних поетів, котрі незрідка плутають

модерністське й постмодерністське за перення класичної традиції з її примітивним незнанням (мовляв, «ми Верленів і Гумільових не читали, але з ними не згодні»).

Автор збірки вдало використав, сказати б, «ескейпістську» ауру та інструментовку відомого вірша «царськосільського Кіплінга» Миколи Гумільова «Жираф» (Гумільовський вірш, своєю чергою, суголосний і з Гетевою «Міньоною», і з Бодлеровим «Запрошенням до подорожі...»): «Сьогодні, я вижу, особливо грустен твій вигляд, / И руки особливо тонки, колени обняв. / Послушай: далеко, далеко, на озері Чад / Изысканный бродит жираф...»

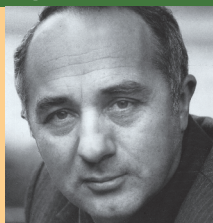
В Олександра Гордона читаємо:

*...Послухай: далеко на озері
 снів,
 Немає найбільшого в світі
 кохання,
 Де б небо і сонце, де б Київ і
 Львів
 Дві долі не зблизили в пісні
 єднання.*

Або:

*...Десь бродить далекий від
 нас Гумільов,
 Рембо в Абіссинію знову
 прямує,
 А ти своє серце у снах
 віднайшов,
 На озері щастя лиш осінь
 дивує. (с. 22–23)*

Головний редактор
журналу «Музика»
Володимир КОРНІЙЧУК

Музика

ШАНОВНІ НАШІ ЧИТАЧІ!

Розпочинаємо черговий номер журналу «Музика» (№ 2) з рецензій про оновлену оперу Дж. Верді «Набукко», яку репрезентувала численним слухачам академічного вокалу Національна опера України імені Тараса Шевченка (матеріал Олексія Гончара), та дві прем'єри – оперу-реквієм Романа Григоріва й Іллі Розумейка «Йов», а також балет Дуайта Родена «Великий Гетсбі» (матеріали Павла Лагунова і Галина Дуб).

«Музику молодих» представляє нам Юлія Бичкова, а фестивалю української академічної музики CLASSIK-PROEKT – кандидат мистецтвознавства Ірина Сікорська. Про знакові ювілеї відомих хорових колективів Київського інституту музики імені Р. М. Глієра – Жіночий та Камерний хори – розповідають Ольга Кушнірук та Вероніка Зінченко. А відомого оперного режисера й художнього керівника Національної філармонії України, народного артиста України Володимира Лукашева представить Вам, шановні читачі, відомий оперний диригент Іван Гамкало.

В рубриці «Фольк» дізнаєтесь про унікальну виставку українських народних музичних інструментів XVIII–XX століть, що відбулася в Києві – у галереї «Печерська», інформаційним партнером якої є Національне газетно-журнальне видавництво.

У рубриці «Незабутні» – оповідь про видатного і, на жаль, «старанно» замовчуваного тоталітарним режимом буковинського співака Дениса Руснака та легендарного композитора сучасності Олександра Білаша, якому нині виповнилося 6 – 85 (матеріали Олександра Залуцького і Володимира Корнійчука). Також дізнаєтесь про справжнього автора вельми популярного в Україні пісенного шедевр-танго «Гуцулка Ксеня» Ярослава Барнича – талановитого композитора та громадського діяча XX століття, який змушений був емігрувати за кордон й ім'я якого в колишньому Союзі годі було й згадувати (стаття Людомира Філоненка).

Про відомого поета-піснетворця й меломана, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка Петра Перейвиноса, слова якого свого часу Олександр Білаш поклав на музику, розповідає художник і танцівник Олесь Доріченко (ноти пісні «Не відцвітай, кохана» – у цьому номері). А ще на всіх нас чекає «Книжкова полиця», в якій представлено цікаві музикознавчі видання-новинки.

Отже, читайте і передплачуйте оригінальний фаховий часопис «Музика», з яким Вам буде веселіше жити, а на душі – мелодійніше.

Володимир КОРНІЙЧУК,
головний редактор

Танець Великого Гетсбі

Галина ДУБ

Всесвітньовідомий роман американського письменника Френсіса Фіджжеральда «Великий Гетсбі» постає у різноманітних формах художнього самовираження.

Історію про кохання, яке стало сенсом життя молодого Джея Гетсбі та допомогло втілити найамбіційніші мрії, постійно переповідають усе нові автори – через різні види мистецтва. З останніх прочитань – хореографічна інтерпретація Дуайта Родена (2014). Це один із трьох проектів танцювальної групи Д. Матвієнка, які встиг побачити український глядач (згадаймо романтичний Radio&Juliet на музику хітів гурту Radiohead та біблейську історію Stabat Mater Дж. Перголезі).

Режисер-постановник вистави – Д. Роден. У хореографічному вирішенні митець поєднав риси класичного балету із сучасною пластикою: «Мій

Сцена із вистави

стиль рухів змішаний, він має класичну основу, але є дуже сучасним у своєму підході. У цій роботі набагато більше жестикуляційних рухів, ніж зазвичай, оскільки я хотів внести до постановки елементи буденних рухів, схожих на місяць, закриває промені, подібно як любляче серце Гетсбі стикається із холодною відмовою.

Створюючи лібрето, хореограф орієнтувався як на літературне першоджерело, так і на популярну кінострічку. Мабуть, використав оригінальні відеодекорації, що мають свою драматургію. Так, відоме «зе-

лене світло», що доливає із розташованого вдалині дому Дейзі та символізує недосяжний образ коханої, присутнє у всіх сольних сценах головного героя. Наприкінці ж на відеотлі відбувається затемнення: величезна куля, схожа на місяць, закриває промені, подібно як любляче серце Гетсбі стикається із холодною відмовою.

Трупа ділиться на вісьмох солістів, які втілюють головних персонажів, та кордебалет, що імітує безкінечний потік гостей у домі мільйонера. По-

становку прикрашають яскраві та ефектні масові сцени. В більшості з них сюжет відтворено узагальнено, що створює враження зупинки в драматургічному розвитку. Це компенсується їх видовищністю – по сцені розлітаються доларові банкноти, виблискують стильні вбрання, у розпал танцювальної феєрії виконавці розгойдуються на люстрах-декораціях, вистрілюють святковий гірлянди! На фоні таких пишних, урочистих вечірок і розвивається особиста драма героїв.

Музичне оформлення спектаклю, написане Костянтином Меладзе, дещо еклектичне, що пояснюється авторським баченням: «Я познаю її як таку собі суміш стилів. Це наче змішати в одній виставі музику до трьох різних за стилем балетів – П. Чайковського, Дж. Гершвіна та І. Стравінського».

Також відчуваються інтонаційні впливи початку XX століття – раннього американського джазу та тогочасної естради. Таким чином підкреслено епоху, коли, власне, і відбуваються події роману.

ЙОВ. PS

Музично-сценічна інтерпретація біблійної легенди про випробування Йова – перша в Україні опера-реквієм ІЮОВ – викликала помітний резонанс серед столичної культурної богемі.

Наріжним каменем твору є поліфонія. Сюжетний простір визначають дві магістральні лінії. Перша – сам сюжет, що

подається у вигляді читання оповіді про поневіряння Йова. Друга – частини реквієму, латинської запокійної меси.

На цьому тлі музично-сценічне дійство сприймається як щось допоміжне, але необхідне для існування твору. Загалом увесь музичний бік ІЮОВ можна сприймати як маніфестацію його переживань та страждань. Так само, як і візуалізацію від команди Tenpoint.

Усе це лише поверхня, що дає досить віддалене уявлення про ідею опери, яка криється у глибинах драматургії твору. У ній чітко виділяються дві дії. Перша є своєрідною заставкою до всього сюжету. Вступні слова легенди про Йова співвідносяться з Кутіе Eleison та мінімалістичною пульсацією струн роялю. У такій же якості поєднані Dies Irae, сюжетні слова про «халдейських воїнів, що спалили його житло» та інтен-

сивний рояльний кластер, що таким собі сонорним цунамі заповнює звуковий вимір дійства. Після інтермеццо у стилістиці дабстеп (ремікс на яке зробив KIRIYAKIDI) – починається друга дія. Її етапи структурно збігаються з частинами реквієму, виглядають як спроба проходження між колами пекла.

На цьому шляху чекають: звучання струн препарованого роялю, що розриває душу й тіло; ніжна, лірична та скорботна Lacrimosa; трошки «хіпстерський» вихід Мар'яни Головки з госпелом; Gloria – з яскравим етнічним колоритом. І як підсумок – урочиста молитва Agnus Dei, під звуки якої Йов отримує прощення, а з ним і спокій та нормальне життя. Для нього все позаду.

І цей шлях до катарсису проходить не лише біблійний герой...

Жанна МАРЧИНСЬКА

Павло ЛАГУНОВ
Повні версії матеріалів
читайте в журналі
«Музика» № 2

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

у місті лева

■ НАПЕРЕКІР ХВОРОБИ

У Національному музеї міста Лева відкрилась виставка графіки та гобелену «Мій внутрішній Львів» Уляни Слюсар. Мисткиня, яку життя посадило в інвалідний візок, вчить цієї експозицією кожного: «Життя таки потрібно любити!»

Сама Уляна Слюсар на візку вже не перший десяток років, а останнім часом ще й руки не слухаються. Попри те, у її доробку – чимало графіки, ліноритів і гобеленів.

Техніку, за допомогою якої створила стільки гобеленів, пані Уляна сама називає «технікою домогосподарок», однак зараз чи не весь її доробок – у фондах Нацмузею.

■ НА СХІД І ПІВДЕНЬ

Вокальна формація «Пікардійська Терція» готується до нового концертного туру Сходом та Півднем нашої держави. Від 16 жовтня і до 1 листопада 2016 року музиканти виступлять у 17 містах України – від Полтави до Маріуполя.

Це будуть уже четверті подібні гастролі колективу за останні два роки. Цього разу «пікардійці» завітають із концертами у найбільшу кількість міст, ще й із рекордним гастрольним графіком: 17 міст, 17 концертів за 17 днів!

■ ПОДБАЄ КАБМІН

Міністерству економіки доручено опрацювати питання щодо виділення коштів на ремонт драматичного театру імені Марії Заньковецької у Львові. Про це йшлося на засіданні Кабміну 6 липня.

17 травня цього року у глядацькій залі сталося відшарування і падіння відтинку зі стелі. За 15 хвилин перед тим із театру вийшли діти. Рік тому, 29 червня 2015 року, у приміщенні провалилася сцена після концерту «Потоп і діти». Тоді 20 осіб упали в оркестрову яму.

Львівський театр імені Марії Заньковецької – пам'ятка архітектури, і наступного року відзначимо її сторіччя. П'ятдесят років його не ремонтували. Сьогоднішня аварійна ситуація потребує 700 тисяч гривень, аби театр міг продовжити свою діяльність.

■ «ГОРИЗОНТ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ЧИСТИМ»

У галереї «Дзига» відкривається виставка українського художника і музиканта, лідера мультимедійної формації «Фоа-Хока», який уже багато років працює на перетині стилів нео-роп та psychedelic art і безперервно експериментує з новими техніками і матеріалами.

До проекту «Горизонт залишиться чистим» увійшли роботи останнього десятиліття, виконані в техніках олійного, акрилового живопису та цифрового мистецтва, основним мотивом яких є психоделічне переосмислення образів популярної культури: від побутових предметів до ключових осіб музики та кінематографу.

Також буде представлено ексклюзивний музичний сет, в якому можна почути треки з історії українського андеграунду, яскраві хіти світової танцювальної музики різних часів та експериментальні композиції, створені у Midi Free Studio – студії Дмитра Куровського.

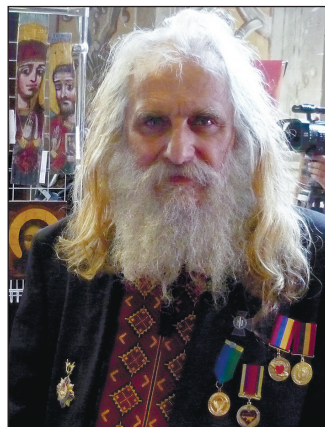
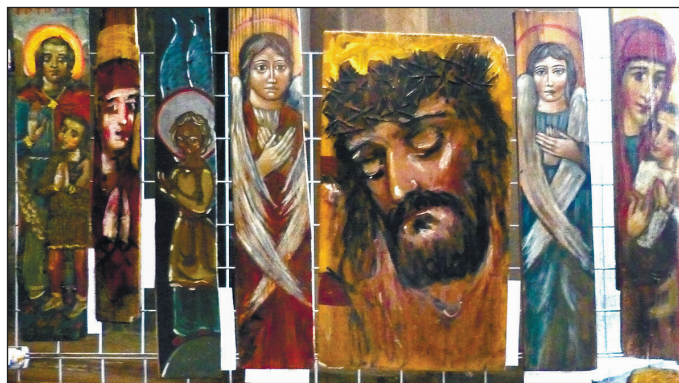
Надія ПАСТЕРНАК

У львівському Гарнізонному храмі святих апостолів Петра і Павла, що на вулиці Театральній, стартувала мистецька акція, яка допоможе придбати ще один тепловізор для фронту.

Попри те, що українці катастрофічно бідніють, за перший день було зібрано понад двадцять тисяч гривень. Ініціатива дуже цікава та благородна: відомий львівський художник і волонтер Лев Скоп та його учні написали незвичайні ікони – на старому гонті (покрівельний матеріал у вигляді дощочок) з церкви святого Юра в Дрогобичі (храм внесений до списку світової спадщини ЮНЕСКО) і запропонували придбати ці ікони львів'янам та гостям міста.

Ця особлива виставка-аукціон проходить у Гарнізонному храмі, який у львів'ян асоціюється з болем і скорботою. Саме тут відспівують наших воїнів, які гинуть на фронті, саме звідси мало не щотижня ідуть похоронні процесії на Личаківський цвинтар чи кудись у глибинку області... Тут уже десятки, ні – сотні фото новітніх героїв. А над ними – зроблені дитячими руками білі паперові голуби – душеньки цих молодих хлопців... У куточку храму – березовий хрест із фронту, ікони і смертоносний

«Митці – воїнам»

Лев СКОП

вантаж: шматки гранат, важкої зброї, кулі. Тепер цей куточок доповнили ще й іконами, написаними на старому намоленому матеріалі.

Лев Скоп уже більше десяти років пише образи на гонті, до цього долучилися і його вихованці. Він вважає, що така ікона має глибше духовне значення. «Усе, що в церкві – то святе, – каже художник. – Чи то дощочка, чи цеглинка. Я беру ту дошку й малюю ікону,

і її уже не сплять. Та дошка чи гонти буде мати нове життя. Вона намолена, адже за довгі роки служіння храму бачила і болі, і радості, вислухала багато молитов та буде жити далі. Церква – це живий організм, а та дощочка – його частинка».

Художник стверджує, що для нього зараз найважливіша тема – українець і війна. «Крім війни, нема нічого іншого, нема світу. Я багато чого відкавав: книжки, музику... Усе це на дальньому плані. На першому – війна, тому що кожен день гинуть люди, гине цвіт нації.

Я малюю ікони, вожу їх на фронт, організую разом із моїми молодими друзями-волонтерами ось такі акції. Уже два роки постійно їжджу на Схід, на передову. Там – прекрасні хлопці, мої побратими. Минулого місяця був там два рази. Буває, їдеш «зеленкою» – і можуть стріляти. Але їду, бо хлопці чекають на ті ікони, на підтримку, а ми й далі возимо усе необхідне... Ось наступного разу повезу за престольну ікону для польово-

го храму – у палатці», – розповідає майстер.

Він зі своїми однодумцями уже зібрав чимало коштів на потреби армії, для допомоги пораненим. Цього разу волонтери мають намір купити тепловізор, бо цих приладів ще й зараз бракує на фронті, а вони допомагають проводити ефективну розвідку, виявляти ворожі десантні групи. Кожен тепловізор рятує десятки солдатських життів.

Ікони на старовинному гонті уже зробили чимало добрих справ. У 2013 році в галереї «Дзига» проходила виставка «Молитва Богородиці», яка налічувала 365 гонтин із зображенням Діви Марії. Тоді вдалося зібрати необхідні кошти (понад 130 тисяч гривень) на лікування дітей, хворих на муковісцидоз.

Влітку 2015 року після благодійної експозиції «Гонти», організованої у Народному домі в Києві Українським кризовим медіа-центром, придбали тепловізор. За кошти від продажу закупили і тактичне спорядження для ЗСУ, Національної гвардії та добровольців, долучались до збору грошей на автівки та оптику, на медикаменти та лікування поранених.

Маленькі іконки на гонтах оберігають наших хлопців на передовій та втішають поранених у госпіталах, прикрашають домівки багатьох українців, зберігаються у колекціях шанувальників народної ікони за кордоном.

Фото Йосипа МАРУХНЯКА

Орган – просто неба

Під час цьогорічного промоційно-туристичного проекту «Ніч у Львові» вперше на площі Ринок звучатиме просто неба орган.

Така подія, яка триватиме з 15 до 17 липня, у Львові відбувається уже одинадцятий раз. Минулого року вона збрала понад двадцять тисяч відвідувачів, стільки ж гостей організатори очікують і цьогоріч.

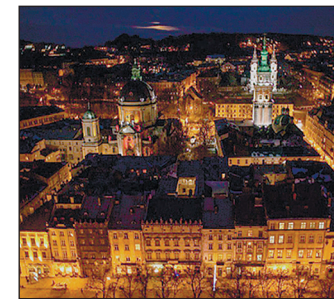
Упродовж «Ночі у Львові» працюватимуть храми міста, музеї, різні заклади, проводитимуть екскурсії – звичайні і театралізовані.

Як зазначила керівник відділу промоції міста Марта Іванишин, цього разу активну участь у дійстві візьмуть музеї міста. Наприклад, відбудеться тематична екскурсія «Потаємні куточки львівської вілли Грушевських» – у Державному меморіальному музеї Михайла Грушевського, що на вулиці Франка, 154. У Музеї Соломії Крушельницької відбудеться «Вечір в романтичному стилі» за участю відомих музикантів.

У гостях в князя Лева можна побувати під час екскурсії підземеллями Домінікансько-

го монастиря. Це захоплююче театралізоване дійство підготував Музей історії релігії. «Ніч джазу» у виконанні бандуристок «Чарівні струни» пройде в Музеї зброї «Арсенал». І це лише децима із того, що чекає на гостей нічного фестивалю

У програмі «Ночі у Львові» є й квест для дітей «Цікаве про Львів», який готує відділ давньої історії України Львівського історичного музею. Цей захід пройде у вигляді гри, екскурсій та вікторин. А головним «героєм» цьогорічного дійства «Ніч у Львові» буде орган німецької фірми «Кіссель-

бах», який відтворить оригінальне звучання барокового органу завдяки новітнім аудіо-технологіям – під час урочистого відкриття перед Рагушею на площі Ринок.

 Надія ПАСТЕРНАК
 Фото Йосипа МАРУХНЯКА

редактор
Світлана СОКОЛОВА

арт-проект

■ КИТАЙ ШАНУЄ КОБЗАРЯ

У Києві пройшов Міжнародний українсько-китайський проект «Нев'януча слава. Шана Тарасові Шевченку». Ідея заходу належить віце-президенту Китайської академії каліграфії і живопису Алану Юй.

У Національній академії мистецтв України відкрилася виставка живопису китайського художника Юй Чжи Сюе, яка створила платформу для спілкування українських і китайських шевченкознавців. Захід відбувся під патронатом Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури України та Академії каліграфії і живопису Китаю.

■ НАДИХАЄ СПАДЩИНА ШЕВЧЕНКА

Народився Юй Чжи Сюе у 1934 році, отримав фахові творчі знання і сформувався як самобутній художник багатогранного напрямку. Засновник китайського пейзажного живопису льоду і снігу, дослідник Китайської академії живопису. Отримав міжнародне визнання (лауреат премій США, ООН, від Камбоджійського Міністерства культури та ін.). Картини творять літопис історії китайської культури, життя народу.

Художник мріяв втілити в життя поїздку на Україну, щоб відчути дух Кобзаря. «Тарас Шевченко – не тільки слава України, а й дорогоцінна спадщина світової культури, невичерпне джерело натхнення для митців», – висловився Юй Чжи Сюе.

■ ЗБАГНІТЬ СХІДНУ МУДРІСТЬ

Заступник ректора НАОМА, художник О. Ковальчук зазначив: «Подія розширить наші знання про Китай».

Ці твори наповнені східною мудрістю. Серія портретів представників народів Великого шовкового шляху розкриває вагомість цілого історичного періоду в житті китайського народу.

На пейзажах вирує життя, яке стверджується через поклоніння природі. Недаремно його живописний твір «Пісня за Великою стіною» отримав третю премію на п'ятій Національній художній виставці у 1979 році. А коли у 1990-му відбувся перший Міжнародний конкурс мистецтв у США, то твір Юй Чжи Сюе «Чиста душа глибокої давнини» здобув першу премію. Має художник і золоту медаль Китайської асоціації художників за картину «Дарування зерна у сніжний місяць» (1992). У цьому ж році він отримав фінансову підтримку експерта від Державної ради КНР, що дозволило цілком зануритися у творчість.

Юй Чжи Сюе наразі є членом Китайської асоціації художників. У 2014 році збірник прози під назвою «Мицне стебло пустелі» отримав премію прозових творів Бін Сін (1900–1999, поетеса і дитяча письменниця), це одна з найбільш важливих літературних нагород Китаю.

«Моя мрія здійснилася, я пройшов шляхами великого Кобзаря і відчув дух вільнолюбного українського народу» – сказав Юй Чжи Сюе, підписуючи вітальну листівку.

 Валентина ЄФРЕМОВА
 Фото авторки

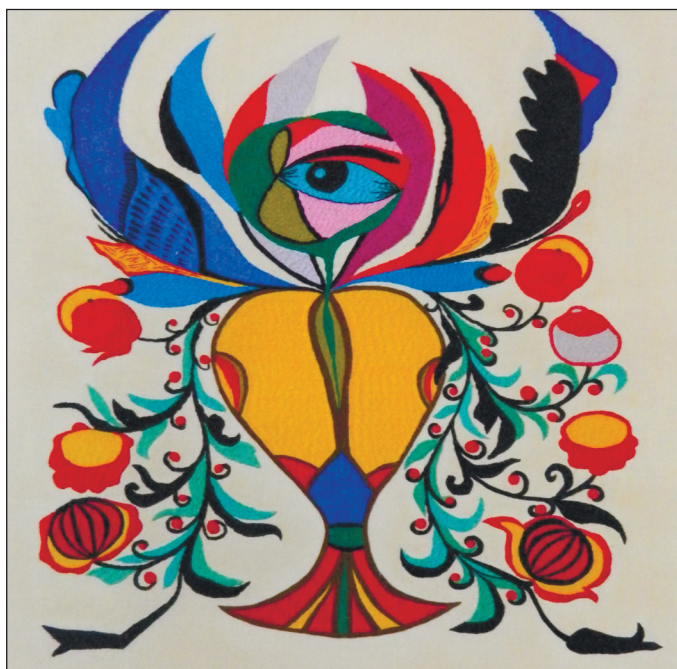
**Катерина
 ТАРЧЕВСЬКА**

Відновлено викреслену сторінку з історії української вишивки.

При згадці про цей вид народного декоративного мистецтва ува змальовує складні геометричні орнаменти, вигадливі рослинні мотиви та розмаїття барвистих вишиванок. Та виявляється, що в історії української вишивки була незвичайна та, на жаль, викреслена в радянські часи сторінка. Тож виставка «Вишивка авангарду» в культурній лабораторії Educatorium знайомить із надзвичайно цікавим явищем у нашій культурі та вишивці зокрема.

На початку ХХ століття відбувся унікальний мистецький експеримент, реалізація якого сталася завдяки активності освічених і діяльних жінок – Наталії Давидової, котра керувала вишивальною майстернею (з 1914 року – під керівництвом художника Олександри Екстер) у селі Вербівка Київської губернії, та Анастасії Семиградової, що організувала «Кустарний пункт» (під керівництвом художниці Євгенії Прибильської) в селі Скопці Полтавської губернії.

Авангардний живопис... ГОЛКОЮ

За ескізом Г. Собачко. «Квітка-редька», 1912 р.

Саме в їхніх майстернях розпочалася творча співпраця художників авангарду та народних майстрів вишивки. Зокрема, в майстерні у Скопцях яскраво проявилася творчість народних майстринь Ганни Собачко, Параски Власенко, тут велику увагу приділяли розвиткові та популяризації «живопису голкою» – вишивки гладдю. А в майстерню Вербівки – після визначення

О. Екстер головного завдання арт-лілі: «знайти новий тип художньої вишивки» – до співпраці запросили Казимира Малевича, Ольгу Розанову, Любов Попову та інших художників-авангардистів. Митці створили чимало ескізів – спеціально для вишивок, де вони відображали свої творчі пошуки, загалом – у напрямку супрематизму, які потім втілювалися на полотні. Малюнки народних

майстрів також відзначалися новаторством, химерним поєднанням традицій та нових вишень.

Згодом ескізи та вишивки за ними експонувалися у Києві, Москві, Петербурзі та інших містах в Україні й за кордоном. Ці виставки збирали захоплені відгуки в тогочасній пресі. Мистецтво вишивки вийшло на новий рівень, перед ним відкривалося широке поле для творчих експериментів... Але розвиток цього напрямку був брутально перерваний після революції – вишиті шедеври та велику кількість ескізів знищили.

Відновлення втрачених скарбів нашої культури відбулося завдяки науковцям, докторам мистецтвознавства Тетяні Кара-Васильєвій і Георгію Коваленку та виконавиці вишивок за збереженими ескізами, мистецтвознавцю і художниці Валентині Костоюковій. Робота над проектом включала в себе наукову та пошукову працю в архівах, дослідження стилістики авангардного мистецтва та особливостей техніки вишивки гладдю.

Результатом цієї копійної праці стала експозиція, де представлено понад 30 відтворених вишивок і де ми можемо побачити повернення важливого пласту в наш культурний контекст.

Квіткова дивина

Літня пора прекрасна буянням царства флори. Це підтверджує експозиція полотен відомих митців.

«Дивина звичайна» – саме така назва поєднала картини визначних майстрів, на яких розпустився барвистий живописний цвіт. Ця виставка, відкрита у столичній галереї «АВС-арт», – друга в одноіменному проекті, започаткованому 2013 року, і тут можна на власні очі побачити стильове розмаїття у здавалося б звичній художній темі – композиціях із квітами.

Роботи класиків і наших знаних сучасників відображають світ дивовижних витворів природи. Кожен митець у своїй живописній манері натхненно оспівує тендітну та швидкоплинну їхню красу.

Насичені кольором квіткові натюрморти закарпатських майстрів Ернеста Конратовича, Гаврила Глюка і Адальберта Мартона та імпресіоністичні кущі бузку Сергія Григор'єва. Метафорично-казкове «Літо»

Адальберт Мартон. Натюрморт «Квіти»

Віктора Зарецького і сюрреалістичний «Квітковий» Андрія Гуценка; повітряно-легкий та одночасно контрастний ірис Петра Бевзи та експресивні, майже нефігуративні соняшники Михайла Демцю. Витончений верес Оксани Ядчук-Мачинської, пишна гор腾зія Людмили Задорожної та скромні ромашки з льоном Юрія Зорка. Східна лаконічність квітучого дерева Олега Ясенєва та химерна декоративність екзотичних квітів Лариси Пішої і Сергія Кириченка...

Полотна художників творять чарівний сад, де можна відчути гармонію та красу світу природи, якої так мало у нинішніх містах. І при спогляданні цих творів мистецтва приходить усвідомлення, що квітка «дивина», попри нові мистецькі течії та напрями, залишається невичерпним джерелом натхнення.

Катерина ЛИТОВЧЕНКО

Головний редактор
журналу «Український театр»
Надія СОКОЛЕНКО

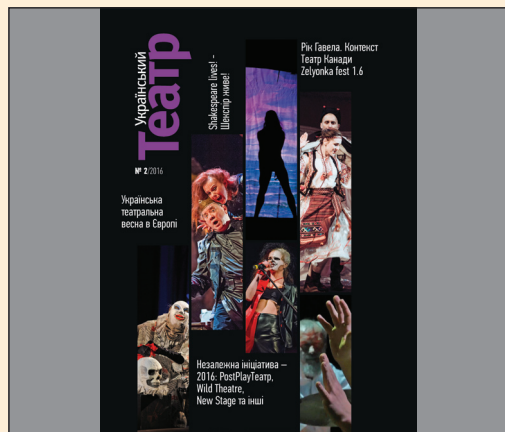

театр

■ РОЗІРВАТИ КОЛО

У часи війни і кризи мистецтву делегуються надважливі «повноваження». Адже справді, за що воюємо, як не за свободу, зокрема й свободу творчості? І де шукати наснагу й мудрість, як не в театрі, музиці, кіно, літературі?.. Із неослабною цікавістю ми продовжуємо спостерігати, як зараз мистецтво реагує на виклики часу.

На завершення театрального сезону 2015–2016 років пролунало питання: «Нам це здається, чи хорошого театру і справді стало більше?» Сподіваюся, не здається. Попри затяжну війну, фінансову кризу, з'являються якісні вистави, відбуваються важливі фестивалі, втілюються різноманітні міжнародні та незалежні проекти. Але кожна мистецька акція, кожний меседж творців автоматично сприймається нами крізь призму актуальної історичної ситуації. По суті, як і з процесом декомунізації, коли через 25 років після здобуття незалежності у країні нарешті міняються назви вулиць і населених пунктів, ми і в театрі продовжуємо щось наздоганяти, озираємось у минуле, пильно дивимось навкруги у пошуках рятівних знаків і підказок. Без цього поступ у майбутнє виявиться черговим проходженням замкненим колом.

Ревізією класики стали звернення низки українських театрів до п'єс Вільяма Шекспіра, 400-річчя від дня смерті якого вшановують у 2016 році. Ревізією недавнього минулого стануть осінні урочистості з нагоди святкування 80-річчя від дня народження чеського драматурга, останнього президента Чехословаччини і першого – Чехії, політика, філософа і дисидента Вацлава Гавела. Також театри вкотре звертаються до п'єс Антона Чехова чи до давніх сюжетів і постатей – біблійних, історичних або ж мистецьких, аби, реінтерпретуючи їх, розширити власні досвід і кругозір.

У цьому числі «Українського театру» особливу увагу ми приділили незалежному театральному сектору, який в ідеалі має бути рівноправним конкурентом державним театрам, провокувати системні зміни, впроваджувати нові організаційні моделі, забезпечувати розмаїття театральних форм. Коли, як не сьогодні, плекати й поважати своїх зірок, рости нових, а разом із ними – й нову аудиторію? Як це робити? Як ставити перед собою амбітні завдання й домагатися їхнього повноцінного втілення? Як консолидувати зусилля і відчувати відповідальність не лише перед співавторами, а й аудиторією, загалом громадськістю? У пошуку відповідей на ці та інші не менш важливі питання стане в нагоді досвід українських митців та зарубіжних колег, тим паче, що за кордоном незалежний сектор – більше розвинений, має довшу історію і позитивні приклади для наслідування.

Про все це можна прочитати на сторінках журналу «Український театр» – № 2 за 2016 рік.

Сектор незалежності

Леся ТИХМЕНЕВА

Говорячи назагал про «український театр», ми у більшості випадків маємо на увазі мережу державних «театрально-видовищних закладів культури», які офіційно відповідають за репрезентацію сценічного мистецтва.

Іхня жанрово-видова специфіка ще й досі зберігає в собі пам'ять про жорстоку радянську цензуру, регламентовані форми та редуковані смисли. Театр драматичний, театр музичний, театр для дітей та інколи підлітків, зрештою – цирк.

Цей театрально-промисловий «конвеєр» важко зупинити. Ще складніше – перебудувати для випуску інших видів «продукту». То, може, краще підтримати розвиток незалежного театрального сектору, який навіть для статусних державних сцен створює інколи відверту опозицію, інколи пряму конкуренцію й завжди альтернативу вибору. Власне, ту ситуацію розмаїття, що

Наш клас

безпомилково маркує усі живі системи.

Тим паче, що навіть результати останніх конкурсів на заміщення посад художніх керівників невеличких муніципальних театрів Києва доводять: попри революційні зміни та прозорість процедури, експерти конкурсних комісій вважають за краще продовжити коматозне існування старого, аніж запустити в державні інституції тридцяти-

річних, які здійснили вже не один успішний проект.

Перша асоціація, яка приходить зі згадкою про недержавний сектор – антреприза, яскраві афіші, зіркові імена, знадидиві назви... Останнє десятиліття цю нішу в Україні авторитарно займали заїжджі російські «трупни на один день», подеколи із виставами вельми сумнівної якості. Нині потік «халтурних» проектів з РФ помітно зменшився, та

і його активісти збираються остаточно перекрити.

Лева частка українських недержавних проектів тримається не на грошах, а на вражаючому ентузіазмі їхніх авторів. Жодних податкових пільг, лояльних орендних пропозицій, спеціальної лінії банківського кредитування на розвиток саме мистецької діяльності, у класифікаторі підприємств немає «театру» як особливої форми. Закон про меценатську діяльність прийнятий, однак і досі не проведений через податкове законодавство. Відсутній механізм доступу недержавного сектору до грошей громад.

Однак, попри цю похмуру картину, лише за останні півроку з'явилося одразу кілька неспожитих одне на одного нових гравців на майже цілком неофіційному полі: «PostPlayTeatr», «Дикий театр», «Нова сцена» (New Stage), продюсерська компанія IrmaRoGroup. Чим вони мотивовані та інспіровані? Чого прагнуть і якого глядача чекають на своїх виставах? В № 2 «Українського театру» за 2016 рік зібрано найсуттєвішу інформацію про головних прихильників цих ініціатив.

Пташка свободи

Сцена із вистави

мога дасться дорогою ціною, а шлях героїв у безсмертя завжди пролягає через Голгофу. Болісно й актуально ця опера звучить і зараз – на сцені Рівненського театру в постановці Максима Голєнка.

Зважаючи на нинішні події в Україні, театр міг зробити безпрограшну ставку саме на патріотичне виховання глядача і перетворити «Білу ворону» на таку собі мистецьку агітку, де і війна, і полоне-

на дівчина-воїн, і політичні інтриги, і торги-аукціон за життя бранки набували б абсолютного конкретних асоціацій. На щастя, постановник виявився мудрішим та абсолютного точно розрахував: емоційний ефект може бути в рази сильнішим, якщо публицистику замінити метафорою, а політичний конфлікт двох країн представити в етичних вимірах боротьби істини з облудою.

Детально із рецензією на виставу можна ознайомитися у 2-ому числі «Українського театру» за 2016 рік.

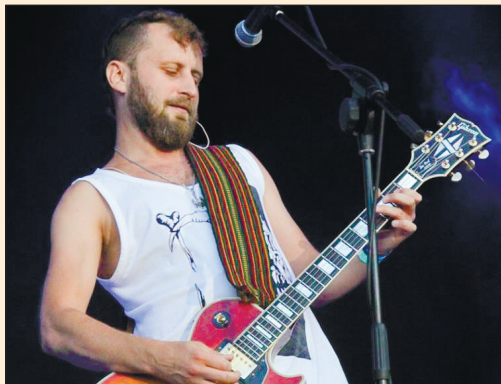
Рівненський театр у цьому сезоні випустив також «Полліанну» Елеонор Портер, «Вечерю з диваком» Френсіса Вебера та казку «Дюймовочка». І за два тижні їхню виставу за п'єсою Мартіна Макдонаха «Каліка з острова Інішмаан» можна буде побачити в Одеському культурному центрі в рамках фестивалю «Молоко».

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

інформуємо

■ «НЕ МОЯ». ПРЕМ'ЄРА ВІД «КОЗАК СИСТЕМ»

Олександр ДЕМ'ЯНЕНКО, гітарист гурту Kozak System

Очікуваним гостем третього дня на «Фестивалі нескореної нації 2016» у Холодному Яру став рок-гурт «Козак Систем» (Kozak System).

Хлопці-музики вперше приїхали на інформаційно-просвітницьке свято «Холодний Яр» не з порожніми руками. Адже під час свого виступу вони презентували прем'єру пісні «Не моя» на слова Василя Симоненка. Другу строфу композиції створив Сашко Положинський.

«Пісню написав гітарист «Козак Систем» Олександр Дем'яненко ще кілька років тому, але всім відомий вірш Василя Симоненка «Ну скажи, хіба не фантастично...» став основою лиш для одного куплету, — пригадує піар-менеджер гурту Юлія Парамонова. — Тож постало питання, хто напише другий. Ми зверталися до різних знайомих поетів, просили допрацювати текст, але багато хто відмовлявся, бо не хотіли дописувати за таким метром, як Василь Симоненко. Тоді прийшла думка звернутися до нашого давнього друга, лідера гурту «Тартак» Сашка Положинського, адже ми добре знали, що тільки він уміє так добре підлаштуватися під різноманітні стилі поезії. Завдяки «співпраці» двох поетів «Не моя» набула саме такого змісту та форми — її лірика з одного боку «вінтажна», а з іншого — надсучасна».

Наразі пані Парамонова розкриває «таємниці» майбутнього кліпу: «Працювати над ним довірили Віталію Клімову, першому продюсеру гурту «Океан Ельзи». А Мілош Єліч виступив саунд-продюсером цієї пісні. Кліп плануємо знімати у стилі фентезі».

Сергій СОЛОВІЙ, трубач гурту Kozak System

Варто відзначити, що рок-гурт «Козак Систем» один із небагатьох вітчизняних гуртів, які популяризують українську літературу різних періодів. Так, у їхньому репертуарі є композиції на слова поетів Сергія Жадана, Юрія Іздрика, Дмитра Лазуткіна, а тепер ще й класика — Василя Симоненка. Хлопці справжні «просвітники». Перед виконанням тієї чи іншої пісні вони завжди дають коротку характеристику епохи, поета тощо.

Тож найближчим часом українська музична спільнота очікує на прем'єру кліпу — як результат плідної співпраці професіоналів.

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

Ювілей перемоги

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

5 липня в Конотопі, Шаповалівці та Соснівці відбувалися урочистості з нагоди славної перемоги українського війська під проводом гетьмана Виговського над московськими окупантами.

До знаменної дати в Конотопі, в Краєзнавчому музеї, відкрилась експозиція, що розповідає про Конотопську битву та її героїв. У музеї ж Шаповалівки учасники святкувань могли ознайомитися з оновленою виставкою, присвяченою гетьману Івану Виговському та козацькому війську, а в Соснівці побувати на місцях боїв та біля курганів, де покояться тіла полеглих за свободу України козаків.

Біля пам'ятника славному гетьману відбувся урочистий мітинг, на якому виступили історики, представники влади й козацтва, гості зі столиці та натхненні митці, зокрема, кобзар Василь Нечепча та читець із місцевої школи пан Морозов. Численна делегація українських патріотичних сил, серед яких активісти Української партії, КУН, НРУ та ВУТ «Просвіта» — відвідали Шаповалівку, що під Конотопом.

Саме під цим селом та сусідньою Соснівкою в 1659 році відбулася знаменита Конотопська битва, в якій українські козаки під проводом видатного гетьмана України Івана Виговського за допомогою кінноти союзників — кримських татар вцілилися, розбили добірне багатотисячне військо московських окупантів.

Згодом на мітингу біля постаменту Виговському в Шаповалівці голова «Соловецького братства» Григорій Куценко наголосив на необхідності збереження й широкого поширення пам'яті про цю славу перемогу українського війська над окупантами. Це має значення для виховання у юного покоління справжнього патріотизму та готовності захищати незалежність нашої держави від новітніх московських окупантів, що нав'язують нам так званий «руський мир».

Інші оратори не тільки нагадали історію переможної для України битви, але й прив'язали до давніх подій драматичну війну з російськими терористами та їх посібниками на Донеччині, а також побажали нашим військовим такої ж славної перемоги, яку отримали в далекому вже 1659 році їхні предки під Конотопом. На підтвердження життєвості народного прислів'я «Козацькому роду нема переводу!» відбулася посвята в козаки молодого поповнення.

Делегація громадських організацій із Києва, очолювана головою «Соловецького братства» Григорієм Куценком, по дорозі з Конотопу відвідала також відновлені за часів президентства Віктора Ющенка старожитності гетьманської столиці в Батурині та вшанувала пам'ять захисників Батуринської фортеці.

Міністерство культури України, відповідно до Закону України «Про культуру», оголошує конкурс на посаду генерального директора — художнього керівника державного підприємства «Державна циркова компанія України» (далі — Підприємство) (пл. Перемоги, 2, м. Київ, 01135)

1. Строк приймання документів на участь у конкурсі.

Документи на участь у конкурсі приймаються з **06.07 по 04.08 2016 року**.

2. Початок формування конкурсної комісії.

Міністерство культури України (далі — орган управління) розпочинає формування конкурсної комісії з **06.07. 2016 року**.

3. Умови проведення конкурсу.

Обов'язковою умовою проведення конкурсного добору є його відкритість.

Представники засобів масової інформації та громадськості мають право бути присутніми на засіданнях конкурсної комісії під час проведення співбесіди з кандидатами, під час якої публічно презентуються запропоновані проекти програм розвитку Підприємства на один і п'ять років.

До участі у конкурсі не допускаються особи, які:

- визнані в установленому порядку недієздатними або їх дієздатність обмежена;
- мають судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- є близькими особами або членом сім'ї керівників органу управління.

Особа, яка бере участь у конкурсі, подає такі документи:

- заява про участь у конкурсі з наданням згоди на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;
- автобіографія, що містить прізвище, ім'я та по батькові, число, місяць, рік і місце народження, інформацію про громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), контактний номер телефону та адресу електронної пошти чи іншого засобу зв'язку, відомості про наявність чи відсутність судимості;
- копія документа, що посвідчує особу, копії документів про вищу освіту;
- два рекомендаційні листи довільної форми;
- мотиваційний лист довільної форми.

Зазначені документи надсилаються на пошту та електронну адресу: вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601, контактний телефон: (044) 234-21-12, Іванова Ллія Миколаївна, електронна адреса: circus@mincult.gov.ua.

Особа може подати інші документи на свій розсуд, які можуть засвідчити його професійні чи моральні якості.

Відповідальність за достовірність поданої інформації несе кандидат.

Публічні презентації проектів програм розвитку Підприємства на один і п'ять років кандидати презентують під час другого засідання конкурсної комісії.

Проект програми плану розвитку закладу культури на один рік має містити:

- пропозиції щодо виконання Підприємством результативних показників фінансово-господарської діяльності та їх поліпшення у порівнянні з попереднім роком;
- детальний першочерговий план розвитку Підприємства;

— очікувані результати.

Проект плану розвитку закладу культури на п'ять років має містити:

- аналіз поточного стану діяльності Підприємства;
  - перспективи розвитку Підприємства, заходи з виконання завдань та результати аналізу можливих ризиків, поліпшення техніко-економічних та фінансових показників закладу культури, підвищення його конкурентоспроможності;
  - пропозиції щодо залучення інвестицій для розвитку Підприємства та щодо очікуваної динаміки поліпшення результативних показників фінансово-господарської діяльності Підприємства тощо;
  - очікувані результати.
- Також план розвитку Підприємства на п'ять років може містити:
- план реформування Підприємства;
  - шляхи інтеграції Підприємства в світовий культурний процес;
  - додатки.

4. Строки проведення конкурсу.

Конкурсний добір починається **06.07.2016 року** та закінчується не пізніше **06.09. 2016 року**.

5. Вимоги до кандидатів для участі у конкурсі.

Кваліфікаційні вимоги:

- вища освіта;
  - стаж роботи у сфері культури не менше трьох років;
  - володіння державною мовою;
  - здатність за своїми діловими і моральними якостями, освітнім і професійним рівнем виконувати відповідні посадові обов'язки.
- Інформація, що стосується умов праці, відомості про матеріально-технічну базу Підприємства, фінансову звітність за попередній бюджетний період Підприємства, додається.

редактор
Світлана СОКОЛОВА

ПІСЛЯМОВА

■ «ГОМІН» У ГІДРОПАРКУ

Свято Купайла є одним із найулюбленіших літніх свят в українців. Творчо підходять до його проведення знані народні хорів колективи. Зокрема, добре відомий в Україні хор «Гомін», що носить ім'я незабутнього Леопольда Ященка, серед виконавців якого є багато членів «Просвіти» імені Т. Шевченка.

Щорічно «Гомін» та інші народні колективи (цього року це був знаний хор «Либідь») відзначають це улюблене в народі свято біля славного Дніпра-Славути у Гідропарку. Послухати, подивитись та насолодитись таємничим дійством сходиться чимало киян та гостей міста.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

Рекорд у тільняшках

В Одесі зафіксували новий рекорд України.

Другий морський фестиваль в Одесі, присвячений Дню Військово-Морських сил, розтягнувся на цілий місяць, включивши в себе концерти, виставки, регати, змагання і навіть нове досягнення.

На головній вулиці Одеси Дерибасівській зафіксували Національний рекорд України. Одесити і гості міста в тільняшках сформували ланцюг довжиною 380 метрів. Всього в акції взяло участь 283 людини. Кожен отримав бейдж на

також представники «Школи наукових чудес» відкрили присутнім секрети перетворення рідин у морях та океанах.

Із музично-вокальним флеш-мобом виступив колектив найстарішого одеського морехідного училища – імені О. Маринеска, який відзначив цього року своє 118-річчя. Були на святі і пірати, які провели з дітьми веселі ігри. Перед одеситами виступили колективи «Квітень», «Фаворит», «Боссо», Play-fashion JUNIOR. А завершив свято Муніципальний духовий оркестр.

Інна ІЩУК,

 Департамент культури і туризму
 Одеської міськради

пам'ять і гарний настрій від спільної справи – встановлення нового рекорду, що символізує дружбу і мир.

«Нас багато, і ми в тільняшках», – зазначила організатор Світлана Ярова.

У заході взяли участь родини моряків, курсанти морехідних училищ та всі, хто любить море й Одесу.

Після встановлення рекорду у Міському саду відбувся концерт юних талантів художніх колективів, вікторина на краще знання морських професій, демонстрація фокусів від клоунів;

Газета «Культура і життя»

№ 29 (4704), 15 липня 2016 р.

 Виходить із 7 жовтня 1923 року
 Свідоцтво про реєстрацію
 КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор

Євген БУКЕТ

Адреса редакції

 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498-23-62
 cultandlife@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Андрій ЩЕКУН

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Анатолій СЕРИКОВ (заступник голови), Андрій ВАСЮК (секретар ради), Олег ВЕРГЕЛІС, Богдан ГАЛАЙКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Юрій ЗУБКО, Ростислав КАРАНДЄЄВ, Олексій КОНОНЕНКО, Наталія МУСІЄНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Андрій ЩЕКУН

Адреса видавництва

 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498-23-65

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

 Поліграфічний комбінат
 ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
 м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
 Тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51
Розповсюдження і реклама
 Тел.: +38 (044) 498-23-64;
 +38 (097) 111-17-56

 Редакція не публікує колективні листи та звернення
 Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2016

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2016 р.:
 1 місяць – 19,22 грн; півріччя – 115,32 грн
У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.
Передплатний індекс 60969

 Медіа-портал «Культура»: <http://cultua.media>

Наклад 5 000

Ціна договірна

4 820157 940013 29